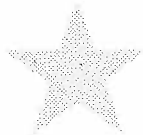

AMERIKA ESPERANTISTO

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

Scientific Uses Esperanto

Congress Neuville Quebec

Esperanto Vivas en Kanado

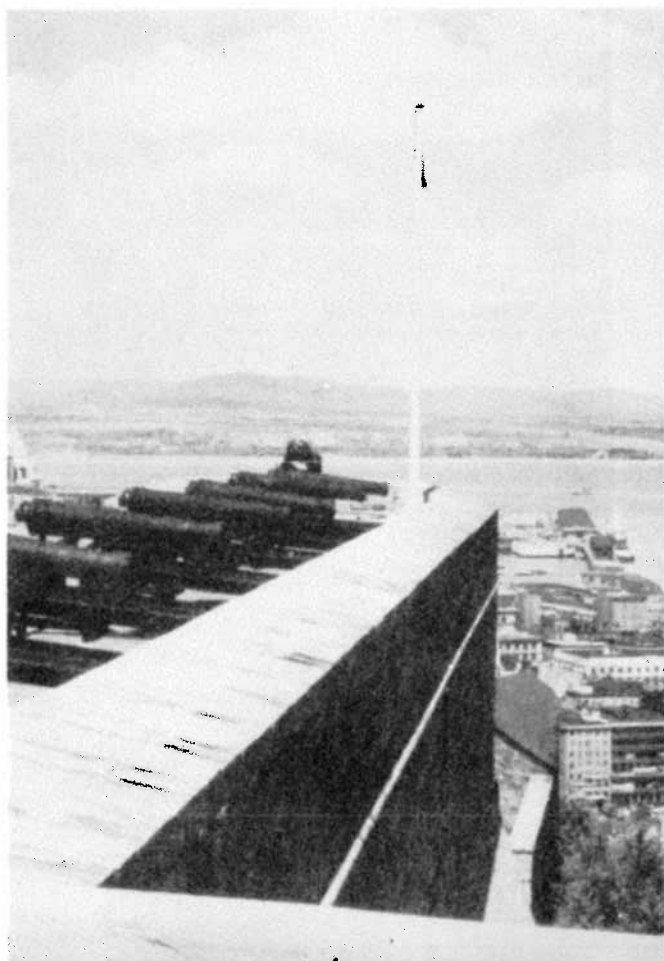
Deklaro kontraŭ la Bojkoto

Pressure on Landa Asocio

Baudelaire en Esperanto

Morto de Pioniro – Nylén

Problemoj de Landa Asocio

**MAR-JUN
1958**

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

Official bimonthly publication of the
ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA, Inc.
114 West 16 St., New York 11, N. Y.

EDITORIAL STAFF

Editor: G. Alan Connor. *Associate Editors:* Dr. William Solzbacher,
Doris T. Connor, Myron R. Mychajliw.

SUSTAINING BOARD OF EANA

Ralph H. Beard, Dr. Luella K. Beecher, John M. Brewer, Allen L. Brown, A. M. Brya, C. C. Cummingsmith, S. M., Dr. Lee-Min Han, Austin Herschel, Allan Hutcheon, Paul J. Kovar, Dr. Francis A. Kubeck, Eulalia Marks, Bertha E. Mullin, Grace Randolph, Bertha F. Sloan, Harold S. Sloan, Dr. William Solzbacher, Terry Tilford, Virgil Whanger.

CONTENTS – ENHAVO

Scientific Uses of Esperanto in Japan	35
Esperanto in Action Around the World	37
EANA Honor Roll, 1957	42
"See You in France!" – <i>Newville Congress</i>	43
Esperanto-Studanto – <i>Read the Classics</i> . . . <i>Doris Tappan Connor</i>	44
Esperanto Vivas en Kanado	45
Pri la Deklaro Kontraŭ la Bojkoto	46
"Klasifo de Esperantaj Temoj" de Butler	46
Another "Landa Asocio" Under Pressure <i>The Editor's Desk</i>	47
"La Albatroso" de Baudelaire – <i>5 lingvoj</i>	48
Baudelaire en Esperanto – <i>recenzo</i> <i>William Solzbacher</i>	50
Morto de Pioniro: Paul Nylén	55
Problemoj de Landa Asocio – <i>B. E. A.</i>	57
Esperanta Kroniko	60

Bildo: Parto de la malnova citadelo konata kiel remparo, kun multaj antikvaj kanonoj, kiuj gardis la havenon.

Noto: Ĉi tiu numero de AE estas duobla (marto-junio 1958); vidu ankaŭ sur paĝo 54 pri tio kaj pri la nova libro "Say It In Esperanto".

"The Association will not knowingly admit as members persons who are Communists or Fascists or others who seek to overthrow the Government of, or in the interests of a foreign power seek to weaken, the United States, or to change its form of government by other than constitutional means." – EANA Constitution.

Subscriptions in the United States and Canada: \$3.00 per year.

Jarabono eksterlande por kalendara jaro: \$1.50 aŭ egalvaloro.

Gratis to Members of the EANA.

Regular Membership in EANA – \$5.00 per year. Patron – \$10.00.

H. S. or College Student & Armed Forces – \$3.00 per year.

Sustaining Board – \$3.00 or more per month.

AMERIKA ESPERANTISTO

Vol. 72

MARCH-JUNE 1958

Nos. 3-6

FACTS ABOUT THE SCIENTIFIC USES OF ESPERANTO IN JAPAN

It is no longer news that a great many scientific books and articles have been published and are being published in Esperanto, and that Esperanto summaries of scientific and other scholarly publications have become frequent, especially in countries whose national languages are not widely understood and studied abroad. Japan, Brazil, Yugoslavia, Denmark, Sweden, Norway, and the Netherlands are on top of the list when it comes to the scientific uses of Esperanto. This does not mean, of course, that countries whose languages are widely studied have not also produced a worthwhile amount of scientific literature in Esperanto. As a matter of fact, France and Italy are almost as well represented as some of the countries mentioned above, and Britain and the United States deserve at least honorable mention.

Individual facts and examples are easy to report, and readers of the American Esperanto Magazine have been kept informed on the subject by numerous items on our "Esperanto in Action" pages. However, when the question is raised, "How many such Esperanto publications are there in each field of science and in each country?", a comprehensive answer is difficult to find.

As far as Japanese Esperanto publications are concerned, most of the worries of our statisticians are now over. We owe this to three authoritative bibliographies which have been published on the occasion of the 43rd Japanese Esperanto Congress, held in December 1956 in Tokyo, under the presidency of Dr. Seiho Nishi, President of Gunma University. They are: *Bibliografio de Medicina Literaturo Esperanta en Japanujo* (51 pages), *Bibliografio de Scienca Literaturo Esperanta en Japanujo* (31 pages), and *Bibliografio de Japana Literaturo tradukita en Esperanto* (24 pages).

The bibliography of Japanese medical literature in Esperanto lists 147 books and articles originally written in Esperanto, 296 Esperanto summaries made by the authors of Japanese articles, 22 miscellaneous Esperanto publications on medical subjects (dictionaries, terminological studies, anthologies, etc.).

In addition the authors of the bibliography have counted, but not listed, 545 medical articles of which Esperanto summaries not made by the authors themselves were published. This makes a total of 1,010 medical publications in Japan, printed in Esperanto or with Esperanto summaries. Not counting summaries made by others than the original authors, the bibliography gives the following breakdown: Anatomy 135 publications, Biochemistry 7, Physiology 34, Pathology 45, Bacteriology, Parasitology, and Hygiene 62, Legal Medicine 12, Internal Medicine, Pediatrics, and Psychiatry 24, Gynecology 19, Ophthalmology 32, Der-

matology and Urology 30, Medical Books and Articles for Laymen 41, others 27. This covers the period from 1920 to December 1956.

The bibliography of Japanese scientific literature in Esperanto includes the following listings: General Science 11, Mathematics 25, Physics 17, Geophysics, Astrophysics, and Geology 29, Meteorology 60, Chemistry 32, Biology 41, Agronomy 31, Engineering 85. These figures include a small number of articles by non-Japanese scientists published in Japan in Esperanto, for instance three monographs by Professor F. J. Belinfante, of Purdue University, in the journal "Progress of Theoretical Physics."

The bibliography of "Esperanto translations" covers history, sociology, anthropology, economics, etc., in addition to fiction, drama, literary essays, religion, and philosophy. It lists 274 Esperanto publications either by Japanese authors or published in Japan. Since it does not keep scholarly treatises separate from other publications, it may be prudent not to attempt a breakdown according to subject matter at this time. Suffice it to point out that the list contains a wealth of material not available in English or any Western language. As far as translations from Japanese classical literature and contemporary fiction are concerned, the field is so vast that it deserves a special article in some future issue of the American Esperanto Magazine.

Japanese scientific and scholarly publications in Esperanto enable fellow scientists and scholars in other parts of the world to obtain information on many of the results achieved by the research of their Japanese colleagues.

Japanese scholars have also played a significant role in the systematic elaboration, publication, and expansion of technical terminologies in Esperanto for many fields of science and engineering. The bibliographies mentioned above include 26 technical dictionaries and terminologies covering the following fields: General Science and Technology, Mathematics, Astronomy, Botany, Chemistry, Colloid Chemistry, Pigments, Electrical Engineering, Civil Engineering, Mechanical Engineering, Railroads, Construction of Railroad Cars, Aviation, Medical Science, Anatomy, Physiology, Pharmacy, Botany.

It should also be mentioned here that a 258-page Scientific and Technological Terminology in Esperanto (*Scienca kaj Teknika Terminaro*), although edited by two German experts, with the cooperation of an American scientist, was published in Tokyo at the end of 1956. Its authors are Rudolf Haferkorn, an engineer and now also a Member of the Esperanto Academy, and Dr. Kurt Dellian, a chemist. Their principal contributor and adviser was Dr. Frederick J. Belinfante, Professor of Physics at Purdue University, Indiana. Other contributors, whose names are mentioned in the Foreword, live in Austria, Germany, the Netherlands, Sweden, and Norway.

(See also *The Use of Esperanto in Medical Science*, AEM, March-April 1957, and *Technical Vocabularies in Esperanto: A Critical Study and Survey*, AEM, July-August 1949.)

Scienca kaj Teknika Terminaro, Haferkorn & Dellian '56, new complete all-Esperanto dictionary, chief terms also Eng-Fr-Ger, 258 pp, cloth \$3.75.

ESPERANTO IN ACTION AROUND THE WORLD

The "Revista Rotaria", a Spanish-language magazine published by Rotary International in Chicago, featured a picture showing an Esperanto exhibition in Caratinga, State of Minas Gerais, Brazil.

The Voice of America broadcast, on February 13 in its Japanese Service, an interview with Dr. Tosihide Kuwahara, Chief of the Pigment Section of the Osaka Industrial Research Institute, and included in this interview the Japanese scientist's observations on the usefulness of Esperanto in science and his own experiences in this field. Dr. Kuwahara came to the United States as a United Nations Fellow. He has been studying at Lehigh University in Bethlehem, Pennsylvania, and has visited institutions and factories in his field of specialization. Dr. Kuwahara has used Esperanto in several of his books and articles. His book, "Pigments," published by the Zdsindo Publishing Company in Osaka in 1948, in Japanese, is a 614-page volume and includes a comparative terminology of the subject matter in Japanese, Esperanto, English, German, and French.

The Lord Mayor of Manchester, England, Alderman Leslie Lever, M. P., and the Lady Mayoress attended a celebration commemorating the birthday of Dr. L. L. Zamenhof, author of Esperanto.

At a huge exhibition on "The Atom", held in Amsterdam, Esperanto was among the thirteen languages in which explanations were given to visitors from abroad.

International Esperanto Congresses will be held this year in countries all over Europe. In May an International Esperanto Conference of Railroad Employees is scheduled to meet at Aarhus, Denmark. Mainz, Germany, will be the scene of the 43rd Universal Esperanto Congress in the first week of August. The International Christian Esperanto League convenes its representatives at Würzburg, Germany, while the International Catholic Esperanto Union holds its Congress at Vienna, Austria. An International Workers' Esperanto Congress meets in July in Helsinki, the capital of Finland; an International Youth Conference at Homburg, Saar Territory, Germany. Other international Esperanto conferences or study weeks will be held in various countries including France, Italy, Switzerland, and Denmark.

Lectures in Esperanto on the treatment of cancer and rheumatism, by Dr. Quiña Gonzales and Dr. Jorge Sato respectively, were featured on the program of the Ninth Argentine Esperanto Congress recently. These lectures and several others were the first activities of a new group named *ASTER* (*Argentina Scienca-Teknika Esperanto-Rondo*, Argentine Scientific and Technological Esperanto Circle).

The International Trades and Cultural Exhibition, planned for Timaru, New Zealand, in 1958, will have an Esperanto section.

Bank clerks will have their own international Esperanto organization if efforts undertaken by Thomas Carstensen, of Germany, are successful. The use of Esperanto in international banking services and in banks dealing frequently with foreign businessmen or tourists is one of the aims of this initiative.

"Esperanto – A Bridge To All The Nations" was the title of an exhibition held recently in the House of Youth, at Frankfurt, Germany. It attracted considerable attention in the local press and radio.

The Catholic Teachers' Association of Italy has an Esperanto Section with headquarters at Varese.

In Sweden the well-known industrial firm of Aktiebolaget Separator Stockholm, which manufactures cream separators, has added an Esperanto translation to the instructions for the use of the Alfa-Laval separator. On the instruction sheet the Esperanto text is placed ahead of other translations.

German cities which recently published illustrated travel folders in Esperanto include Witten, Recklinghausen, Bingen, and Hamburg.

The Travel Association for Oslo and Surroundings, Norway, has issued an Esperanto version of its motion picture *Welcome to Oslo* under the title *Bonvenon al Oslo*.

The Memoirs of a Good-for-Nothing, by Baron Josef von Eichendorff, the most famous poet and writer of the romantic period in German literature, recently appeared in an Esperanto translation prepared by the late Paul Bennemann, with illustrations by Lisa Beyer-Jatzlau.

The Philips Company in the Netherlands, one of the world's largest manufacturers in the field of electronics, radio and television, is producing an Esperanto version of its motion picture *European Rhapsody*.

"Esperanto and Chemical-Pharmaceutical Terminology" was the subject of an article by Cícero Pimentel, published in *Publicações Farmacêuticas*, Rio de Janeiro, Brazil.

Esperanto summaries of scientific publications are becoming increasingly numerous. Another example: "Testing the Penman Formula by Means of Lysimeters", by Dr. G. F. Makkink, of the Netherlands.

Recent Esperanto conferences in South America included a "Río de la Plata Esperanto Meeting" at Colonia, Uruguay, October 12-13, 1957, with numerous participants from both Argentina and Uruguay. One of the matters discussed was an Inter-American Esperanto Congress which might be held at Rio de Janeiro, possibly in the winter of 1959.

The large textile manufacturing firm of Dehnert & Jansen N. V. in Rotterdam has given the Esperanto names *Admirinda* (admirable), *Beleco* (beauty), and *Mano* (hand) to various types of curtain material which it produces.

The Official Gazette of the Italian Government (Gazzetta Ufficiale) of September 28, 1957, carried a decree of the President of the Italian Republic granting the Italian Esperanto Federation recognition as an Ente Morale (moral entity). This amounts to something like a government charter.

Esperanto correspondence courses have been operated successfully in many countries, both on a very popular and a more sophisticated level. Some are open to the general public, others are highly specialized. With headquarters at Marmande, France, an Esperanto Correspondence Course has recently been started exclusively for Catholic priests, Brothers and Sisters of religious communities, and teachers in Catholic schools. There are several Esperanto correspondence courses for the blind; one of the most successful ones is operated in the United States, by the Hadley Correspondence School for the Blind, at Wilmette, Illinois.

Members of the New Zealand Antarctic Expedition were supplied with Esperanto textbooks, dictionaries, and reading material by the New Zealand Esperanto Association, according to the November-December 1957 issue of the *New Zealand Esperantist*.

The Esperanto Academy, which watches over the development and the vocabulary of the language and has its headquarters at The Hague, recently elected four new members, residing in the Netherlands, Germany, Israel, and Japan, respectively. It now consists of 44 members in 22 countries: 6 in the Netherlands, 4 in Britain, 3 each in Germany and Sweden, 2 each in the United States, Brazil, Japan, France, Italy, Norway, Switzerland, Czechoslovakia, Hungary, and Yugoslavia, one each in Spain, Denmark, Finland, Greece, Bulgaria, Poland, Israel, and the Canary Islands.

The New Zealand Association of Radio Transmitters in Auckland, the Junior Chamber of Commerce in Wellington, the Union Company Business Men's Luncheon Club in Wellington, the Wellington Travel League, and the Mount Roskill Rotary Club are some of the organizations in New Zealand which recently featured lectures on Esperanto.

AMIKARO, the Esperanto word for "a gathering of friends", is the title chosen for an International Boy Scouts' Patrol Camp, to be held at Priory Park, Warwick, England, from July 30 to August 7, 1958, according to the Information Bulletin of the British Boy Scouts' Association. Invitations have gone out to 32 Scout associations in Europe, inviting them to send a patrol of scouts to be the guests of a patrol of Warwickshire scouts for a week at the camp and for another week at scouts' homes. Arrangements are being made to receive 1,200 boys in the camp. Lord Rowallen, Chief Scout, is planning to visit the camp on July 3.

Blood donors in Italy have an organization called *AVIS* (*Associazione Volontari Italiana del Sangue*, Italian Association of Voluntary Blood Donors), which publishes an illustrated monthly periodical, also called *AVIS*, at Genoa. This publication now features a regular Esperanto column. An Esperanto class at the organization's headquarters in Genoa has 20 students.

"Sound Letters" are a new project of the Austrian Esperanto Center in Vienna. They consist of lectures, skits, news features, music, and other tape-recorded program material for Esperanto clubs.

In Argentina the motion picture newsreel, *Argentina al Día*, reported on the Ninth Argentine Esperanto Congress.

In memory of Dr. Mário Augusto Teixeira de Freitas a solemn ceremony was held on the first anniversary of his death in the auditorium of the Ministry of Education and Culture in Rio de Janeiro. The Brazilian Minister of Education, Professor Clóvis Salgado, was in the chair. The participating organizations were the Brazilian Esperanto League, the Brazilian Institute of Geography and Statistics, the Brazilian Geographic Society, the Brazilian Statistical Society, the Brazilian Federation of City Administrations, and the Getúlio Vargas Foundation. Dr. Teixeira de Freitas had played a leading role in all of them. Dr. Mário Ritter Nunes spoke on behalf of the Brazilian Esperanto League.

When Europe's Baptists hold a conference in Berlin in July 1958, those of them who know Esperanto will meet in a special gathering which is being prepared by Dr. Krueger, of Kalbertal, Rhineland.

In Australia, Mrs. Ruby Hutchinson, the first woman ever to be elected to the Legislative Council (Upper House of the Legislature) of Western Australia, opened the Eleventh Australian Esperanto Congress in Melbourne, in January 1958.

The 1957 Nobel Prize winner for Medicine, Dr. Daniel Bovet, Head of the Department of Pharmacology of the Italian Institute of Health in Rome, "inherited from his father the cult of Esperanto", according to the Paris newspaper *Aux Ecoutes du Monde*. According to the same source, he speaks fluent Esperanto as well as French, German, Italian, and English. The Nobel Prize winner's father, Professor Pierre Bovet, Director of the Jean-Jacques Rousseau Institute of the University of Geneva, Switzerland, carried out significant experiments and tests on the educational value of Esperanto and is the author of several publications on the subject in French and Esperanto. Dr. Daniel Bovet, who was awarded the 1957 Nobel Prize for Medicine and Physiology, was instrumental in producing syntheses of drugs that relieve allergies, such as asthma and hay fever, deaden muscular pain, and produce relaxation to aid surgery. One of the drugs, succinylcholine, came from his studies of curare, the famous arrow poison of South American Indians. Born at Neuchâtel, Switzerland, in 1907, Dr. Daniel Bovet is a naturalized Italian citizen. His wife is a daughter of Francesco Nitti, a former Italian Prime Minister, whose book, "Europe at the Abyss" (*Eŭropo ĉe la Abismo*), was a great success when it appeared in an Esperanto edition in 1924.

International vacation trips of Esperanto clubs existing in various business enterprises, factories, etc., are becoming increasingly important in Europe. In Nanterre, France, for instance, a very active Esperanto Club at the Télémécanique firm, which manufactures electrical appliances, has been successfully organizing such tours for five years. Milan and Como, in Italy, were visited last year.

ESPERANTO IN THE SCHOOLS

French teachers colleges at which Esperanto is being taught include the Teachers College for Men at Aix-en-Provence (20 students), the Teachers College for Women at Aix-en-Provence (20 students), the Teachers College for Men at Moulins (two classes, one for beginners, one for advanced), and the Teachers College for Women at Montpellier.

In the New Zealand House of Representatives, Representative F.L.A. Gotz, of Manakau, asked the following question: "Will the study of Esperanto be encouraged and be an alternative to a foreign language in postprimary schools?" On October 2, 1957, the New Zealand Minister of Education (who has since resigned, with the entire Cabinet, as a result of the November elections), R. M. Algie, answered as follows: "Little time is available for the introduction of a further subject in the school curriculum, and for this reason alone I would not agree to the introduction of Esperanto as an official school subject. Where capable Esperanto teachers are available, post-primary principals are entirely free to introduce the subject in school club periods." Both Mr. Gotz and Mr. Algie belong to the National (Conservative) Party.

In Mexico City, Professor Juan de Oyarzabal teaches an Esperanto class for science students at the National University. He recently completed the teaching of an Esperanto class at the Ateneo Maurice Maeterlinck, where most of his students were actors and actresses.

French through Esperanto was taught again at the Château de Grésillon in France last July and August. This time students came from Austria, England, Italy, the Netherlands, and Sweden, and results were just as satisfactory as they had been in 1956. The course was conducted under the auspices of the French Ministry of National Education. The third course of this kind is scheduled to be held at Grésillon from July 27 to August 10, 1958.

Coordinated Esperanto Classes in European people's colleges and adult education centers, organized in the framework of a project initiated in 1952 by Dr. Tina Peter-Ruetschi, of the People's University of Zurich, Switzerland, are again as successful as in previous years. In the 1957/58 study season, 14 people's colleges and similar institutions in England, Scotland, France, Belgium, Germany, Austria, Switzerland, Denmark, Sweden, and Finland are cooperating. The students of these Esperanto classes are put in touch with one another through correspondence and travel. This enables them to make the transition from "learning" to "doing" in a most effective and enjoyable manner.

The Dutch Esperanto Examination Committee, which consists of representatives of four Esperanto organizations and a delegate of the Netherlands Ministry of Education, Arts, and Science, has issued a report showing that from 1945 through 1957 a total of 1,680 candidates took its examinations and that 1,119 of these were awarded diplomas. The Chairman of the Committee is F. Faulhaber in Amsterdam, while the government delegate is Dr. J. van Buytenen, Inspector of High Schools.

EANA HONOR ROLL, 1957

EANA expresses sincere appreciation and grateful thanks to the following members, who by their extra support in monthly or yearly contributions, by membership in the higher categories, and by contributions for libraries, have greatly aided all aspects of the work of the Association during 1957. (If by any chance some name has been inadvertently omitted, please do not hesitate to inform the Central Office so they may correct any omissions.)

Members of the Sustaining Board

Ralph H. Beard	Dr. Lee-Min Han	Harold S. Sloan
Dr. Luella K. Beecher	Allan Hutcheon	Bertha F. Sloan
John M. Brewer	Paul J. Kovar	Dr. Wm. Solzbacher
Allen L. Brown	Dr. Francis A. Kubeck	Terry Tilford
A. M. Brya	Mrs. Eulalia Marks	Virgil Whanger
C. C. Cummingsmith, S. M.	Bertha E. Mullin	

Patron Members

Angela Alfaroli	Allan Greene	Gregory J. Nunz
Jonas Z. Augustinius	John P. A. Greenwood	Andrew O'Reilly
George W. Bailey	Frank Hammersley	C. Stanley Otto
Margaret L. Barkley	Mrs. Sara E. Harris	Orlie Pell
Max Bear	George Hirsch	Lois Petry
Eugene M. Beck	Mrs. M. A. Hirschl	D. W. Pittman
Mrs. Albert Berney	Mr. & Mrs. J. Hutchens	C. D. Prewitt
Rev. M. Whipple Bishop	F. Karl Immeke	Grace Randolph
Edward Blekicky	Mrs. Ruby Kelber	Russell H. Rausch
Gerald L. Boulet	Romaine Kraszewski	J. F. Rettger
Mr. & Mrs. G. Carlson	Russell L. Lambert	Mrs. Nina W. Rivers
J. Leo Chapman	Julia May Leach	Andrew I. Rogus
Boris Christoff	Anton Lenhardt	Wilfrid G. Rouleau
John F. Clewe	Elise C. Lippmann	Rev. Antonio Sandro
Reginald H. Colley	Mrs. Marie Maffey	Isabel P. Snelgrove
Doris T. Connor	Dr. George A. Maggio	James V. Sorrel
G. Alan Connor	Mary Marrett	Rev. Robert Sparks
Mrs. Connie Davis	Rita B. Martinez	Eugene Thompson, Jr.
Preston Davis, Jr.	Edgar Mason	Wilfred E. L. Todd
Richard L. Denison	Fred H. McMann	Frank W. Vedder
Alfred D. Dennison	William Miernicki	Helen Walton
Dr. L. A. DeVilbiss	Henry B. Milsted	Dr. Paul H. Weaver
H. E. Dillinger	M. E. Muttart	F. Lee York
James C. Faughnan	Katherine Muttart	Elsie Yunghans
Mr. & Mrs. J. Gamba	Paul E. Nace	Pauline Ziobro

Donors of 10 Gift Subscriptions to Libraries

George W. Bailey, Jr.	C. C. Cummingsmith, S.M.	Thomas M. O'Neill
Dr. Luella K. Beecher	Dr. L. A. DeVilbiss	Herbert W. Smart
A. M. Brya	Dr. Lee-Min Han	Frank W. Vedder

"SEE YOU IN FRANCE!"

48th Esperanto Congress
July 4th, 5th, 6th, 7th
Neuville, Quebec, Canada

We meet this year as guests of our French-Canadian Esperantists at the lovely "Castel Vauquelin" pictured here. It is directly on the banks of the majestic St. Lawrence, in the picturesque village, Neuville, just 18 miles from the walled city of Quebec. We will enjoy the wonderful old-world charm of colorful French Canada.

We will also visit the ancient city of Quebec of course. The French atmosphere of Quebec province has quite an impact on first-time visitors. This summer of 1958 has special significance for the city of Quebec, for the original fortress commanding the St. Lawrence was founded in 1608 by Champlain. To mark this 350th anniversary, the people will celebrate throughout the summer, with street parades, dancing in the streets, fireworks, special exhibits, etc. Historic places and shrines abound, too.

At the present writing, April 30, there has already been an excellent response to the Congress Bulletin sent out just a short time ago. Not only "attendance-by-mail" through the purchase of Congress Tickets, but "attendance-in-person" from Connecticut, Florida, Maine, Massachusetts, Missouri, New Jersey, New York, Puerto Rico, Washington, D. C., West Virginia, and several places in Quebec and Ontario of course. Most members will make reservations through the month of May, but it is well to *send your reservation at earliest moment now* to get best accommodation. See Congress Bulletin for details, and ask for more if you can use them. Also ask for more folders on "Castel Vauquelin", Quebec, etc., too.

Summary of the more important points: *Time* – try to arrive for the get-together lunch on July 4th. For those with little time to spare, July 5th and 6th are the two most important days for Congress business. The excursion to Quebec on July 7th is very much a high-light for all who can attend. *Program* – the most enjoyable in years. *Reservations* – send deposit \$3 per person, along with purchase of Congress Tickets, \$3 adult, \$5 couple, \$1 student. All-inclusive rates at the "Castel", \$8 for each full day, on the basis of two in a room, incl. bed, three meals, arrangements (except excursion bus fare). Pro rata for less than full days. Space is somewhat limited, so *send your reservations SOON*.

Buy a Congress Ticket (\$3) and Help Support the Quebec Congress.

LA ESPERANTO-STUDANTO

Read the Classics

A middle-aged couple chatting.

He: The newspaper reports that Mr. Brown gave his entire library to the city. There is nothing better than a good book to enlarge one's cultural horizon.

She: You're quite right, dear.

He: That reminds me that we have many book-classics in the attic, and I haven't read them.

She: And I doubt whether we'll ever read them. We don't have time.

He: I'll make the time! I'll bring those books down today!

She: Well, don't bring them all down at once. Pick out only the best and read them first.

He: (Running upstairs to the attic.) I'm sure there are the complete works of Shakespeare, Bacon, Dickens and Shelley. I can't imagine why I neglected such a treasure of brilliant writing. *(Reaches the top.)* Guess they're over there in the corner. *(Begins to feel under some papers.)* Well, now what's this? A bunch of old fight magazines. Ha! I bought them when they were running a series of articles on famous boxers, and I never read them. *(Sits down and begins to read.)* H-m-m! Gans versus Battling Nelson in 1906! That must have been a dilly. 1910, m-m-m... 1919, Jack Dempsey, new winner of the world championship. Willard couldn't even come out of his corner in the fourth round. Most interesting! *(Time flies as he continues to read.)* There, all finished. Wonderful! H-m-m, just a minute, let me think. Why did I come to the attic? I've quite forgotten. Well, it doesn't matter. I certainly learned many new facts. I'll go immediately to regale the members of the club with my profound knowledge.

Legu Klasikajn Librojn

Mezaĝa geedza paro babilas.

Li: La tagjurnalo raportas, ke S-ro Brown donacis sian tutan libron al la urbo. Estas nenio pli bona ol bona libro por etendi nian kulturen horizonton.

Ŝi: Vi tute pravas, kara.

Li: Tio rememorigas al mi, ke ni havas multajn klasikajn librojn en la subtegmento, kaj mi ne legis ilin.

Ŝi: Kaj mi dubas, ĉu ni iam legos ilin. Ni ne havas tempon tion fari.

Li: Mi faros la tempon! Hodiaŭ mi malsuprenportos tiujn librojn!

Ŝi: Nu, ne portu malsupren ĉiujn samtempe. Elektu nur la plej bonajn kaj legu ilin unue.

Li: (Kurante supren al la subtegmento.) Mi estas certa, ke troviĝos kompleta verkaro de Shakespeare, Bacon, Dickens kaj Shelley. Mi ne povas imagi kial mi neglektis tian trezoron de brilaj verkoj. *(Atingas la supron.)* Verŝajne ili kuŝas tie en la angulo. *(Komencas palpi sub paperoj.)* Nu, jen, kio estas? Tuta amaso de malnovaj gazetoj pri bokso. Ha! Mi aĉetis ilin tiam, kiam aperis serio de artikoloj pri famaj boksistoj, kaj mi ankoraŭ ne legis ilin. *(Sidigas kaj komencas legi.)* H-m-m! Gans kontraŭ Batalema Nelson en 1906! Tio devis esti bravega batalo! 1910, m-m-m... 1919, Jack Dempsey, nova gajninto de la mondkonkurso. Willard eĉ ne povis eliri el sia angulo en la kvara periodo. Interesege! *(Tempo forflugas dum li daŭre legas.)* Jen, ĉiu tralegita. Mirinde! H-m-m, momenton, mi pensu. Pro kio mi venis al la subtegmento? Mi tute forgesis. Nu, ne gravas. Mi certe lernis multajn novajn faktojn. Mi iros tuj por regali la anojn de la klubo per mia profunda scio.

— Doris T. Connor

La Esperanto-Societo de Maŭricio en Trois-Rivières, Kanado, havas estraron, kiu estas videbla sur foto represita el la ĵurnalo Le Nouvelliste, 30 Januaro 1958. De maldekstre dekstren aperas en la unua vico: F-ino Denise Baril, kassistino; S-ro Georges Héroux, urba civila inĝeniero, sekretario; S-ino Georges Héroux, prezidantino; S-ro Maurice Grenier, vicprezidanto; F-ino Jacqueline Girard (nevino de la urbestro), faktestrino pri publikigoj. Maldekstre dekstren en la dua vico: Profesoro Roger Garceau, lernejestro; S-ro Robert Julien, estro de la socia komitato; S-ino Hervé Biron (edzino de la ĉefredaktoro de Le Nouvelliste), faktestrino pri eksteraj rilatoj; F-ino Liliane Viel, bibliotekistino; S-ino Rolland Guay, konsilantino; D-ro Roland Lacharité, konsilanto.

ESPERANTO VIVAS EN KANADO

En la urbo Trois-Rivières kaj en la ĉirkaŭa regiono de Maŭricio (nomita laŭ la rivero de Sankta Maŭricio, kiu ĉe Trois-Rivières enfluas en la Riveron de Sankta Laŭrenco) la Esperanto-movado estas tre vigla. En Januaro 1958 oni definitive starigis la Regionan Societon kaj elektis la estraron. La postan tagon loka radio-stacio intervjuis la prezidantinon, S-ino Georges Héroux, dum duona horo. La ĵurnalo *Le Nouvelliste* publikigis longan artikolon pri Esperanto kaj la lokaj Esperantistoj. S-ino Héroux gvidas novan Esperanto-kurson. Ŝia bofratino, F-ino Marguerite Héroux, gvidis kurson ĉe la Bell-Kompanio, sed devis ĉesigi ĝin, ĉar la telefonistinoj deĵoras je tre malsamaj horoj. En Maŭricio ekster Trois-Rivières grupo jam ekzistas en Charette, kaj oni esperas starigi aliajn. La societo en Trois-Rivières organizis tre sukcesan vintran feston (*sleigh ride*).

D-ro Toshide Kuwahara, japana kemiisto, vizitis la urbon Québec fine de Februaro 1958, kaj la ĵurnaloj (ekz. *Le Soleil* kaj *L'Evenement-Journal*) publikigis longajn raportojn pri tiu vizito kaj pri la fakto, ke dum ĝi la japana sciencisto parolis nur Esperanton. La ĵurnaloj rakontas, ke D-ro Kuwahara interrilatis pere de la Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko kun S-ro Fernand Trudel kaj ke, kiam la aeroplano alvenis en L'Ancienne Lorette, grupo de Esperantistoj atendis lin. La raporto de Huguette Boivin en *L'Evenement-Journal* rakontas kun entuziasmo, ke D-ro Kuwahara trovis la malnovan kanadan urbon Québec kun ĝiaj multnombraj historiaj rememoroj treege interesa kaj ke ĉiu, kiu renkontis la japanan eminentulon, estis kaptita de lia ĉarma personeco.

El la provinco Kebeko venas diversaj raportoĵoj pri kreskanta aktiveco por Esperanto. En *Newville* Jacques Gaucher faras planojn por la Kongreso. En la urbo *Kebeko* Romeo Campbell instruas Esperanto-kurson ĉiumarde; kunlaboras Fernand Trudel, pri kiu vidu supre. En *St-Barnabé-Nord* instruisto Bruno Samson enkondukas Esperanton al siaj studentoj.

PRI LA DEKLARO KONTRAŬ LA BOJKOTO

D-ro Antoni Czubrynski, Akademiano, Honora Membro de UEA, en Varsovio, Polujo, aldonis sian nomon al la subskribintoj de la *DEKLARO*. Li naskiĝis en Kraków en 1885. Li estis gimnazia profesoro. En la Esperanto-movado li estas aktiva de pli ol 45 jaroj. Jam en la jaro 1912 li aperigis pollingvan verkon *Esperanto i Esperantyzm*. Li klopodis multe pri la ideoj de Interŝtata Esperanto-Akordo kaj de Ĝenerala Plebiscito pri Esperanto.

Pastro Hendrik Roosen, S.C.J., en Heer, Provinco Limburg, Nederlando, ankaŭ subskribis la *DEKLARON*. Li estas redaktoro de la gazeto *Vojo-Vero-Vivo*, eldonata en Esperanto de la Internacia Katolika Informejo, kaj ankaŭ estas Estrarano de IKI. En 1946 li kunhelpis en la publikigo de la Esperanto-eldono de la libro "Biblio aŭ Instru-Aŭtoritato" de Pastro P. Van Dorp.

Retiro de subskribo: S-ro Hans Kürsteiner informis nin, ke li retiras sian subskribon de la *DEKLARO*.

Pluaj subskriboj: Ni dankas al diverslandaj gesamideanoj, kiuj tute laŭ propra iniciato sendis al ni siajn subskribojn. Provizore ni ne publikigas iliajn nomojn. Unu estas eminentulo en sudorienteŭropa lando kun komunista registaro. Ni ankaŭ ricevis subskribojn de usonaj gesamideanoj, sed, se ni publikigus ilin, ni devus publikigi poste multajn centojn da aliaj. Estas ja tute evidente, ke la membroj de EANA malaprobas la bojkoton. Sinceran dankon al ĉiuj, kiuj skribis al ni!

KLASIFO DE ESPERANTAJ TEMOJ

M.C. Butler, Klasifo de Esperantaj Temoj. 144 paĝoj. Bergen-op-Zoom, Nederlando, 1950. Havebla de la Libro-Servo de EANA. Prezo \$1.50.

La libro de la fama brita Esperanto-pioniro kaj Akademiano estas utila kaj necesa ne nur por tiuj, kiuj prizorgas Esperanto-bibliotekon aŭ Esperanto-fakon de ĝenerala biblioteko, sed ankaŭ por tiuj multnombraj personoj, kiuj cerbumas pri la ordigado de siaj Esperantaj, libroj, broŝuroj, gazetoj kaj artikoloj.

Laŭ la vortoj de la aŭtoro "lerni klasifi estas mem edukado kaj kondukas al klareco kaj precizeco". La libro havigas al la uzanto sisteman superrigardon de la ĉefaj problemoj de nia lingvo kaj nia movado. Seriozaj studentoj, instruistoj, verkistoj, prelegantoj kaj eĉ nuraj uzantoj de biblioteko lernos multe el la libro de Montagu C. Butler, kiu dum longaj jaroj prizorgis la Bibliotekon de la Brita Esperantista Asocio. Li diras en la Antaŭparolo, ke ĝi estas ankaŭ "indekso al detala studo Esperantologia, kiun la aŭtoro prilaboris jam 30 jarojn laŭ la sama plano."

Verko tiel grava kaj valora nepre meritas detalan recenzon. Ĝi aperos en nia gazeto en la proksima estonteco. Ĉi tiuj linioj nur celas atentigi niajn legantojn, ke la libro estas denove havebla.

Neniam en la tuta historio de Esperanto estis analizoj de la movado pli mal-kaŝe kaj sincere verkitaĵ, ol tiuj de AC & DC baldaŭ en AE '58-'59!

★ ★ ★ THE EDITOR'S DESK

Another "Landa Asocio" Under Pressure

Under the new leadership and new statutes of UEA, national associations are being subjected to pressures utterly foreign to the spirit and tradition of the Esperanto movement. Punitive measures and boycott are demanded. *The British Esperanto Association* is now under pressure by the new "authority" of UEA. What is to become of free association between "Landaj Asocioj" as was intended by Zamenhof and the Contract of Köln? The following letter, reprinted from *The British Esperantist*, reveals new pressures. See also other reprints from "BE" on pages 57-59 of this issue of "AE".

(Addressed to the President of the BEA)

Caerphilly, Glam.

9th February, 1958.

Dear Mrs. White,

I have received the papers distributed by U.E.A. about the E.A.N.A. resolution passed by the Council meeting of the B.E.A. on 7th December,* and I am shocked at the provocative demands in the letters from Prof. Canuto and Dr. Lapenna, and the arrogant tone in which they are made.

I have little interest in the main subject of the controversy as I believe that alleged calumny and abuse are best left unanswered, but I am seriously concerned at the dogmatic assumption of 'supera' authority in a voluntary body which adopts an organization based on free association for the pursuit of idealistic ends. What makes it worse is that there is no evidence that Dr. Lapenna and Prof. Canuto have consulted the other Estraranoj of U.E.A. before despatching their ultimatum.

The attempt to turn the 'alvoko' into a 'decido' is sheer sophistry: of course there was a 'decido' to make an 'alvoko', but it is the latter that is operative whereas the 'decido' was purely procedural.

The most serious aspect of the matter is that Dr. Lapenna and Prof. Canuto assume that U.E.A. alone is entitled to be regarded as a democratic organization, whereas the 'Landaj Asocioj' are merely operative units. Surely we cannot accept this, for how can B.E.A. put itself under the orders of U.E.A. if it possesses members who are not members of the latter? I think B.E.A. must preserve its status as a democratic body whose actions are governed by majority decisions, although working in free association with *all* other bodies working for the same ends.

I am renewing my subscription to B.E.A. and enclosing a cheque for the same, but am not renewing my subscription to U.E.A. until I see an acceptable issue to the present controversy. I may well become another member of B.E.A. without being a member of U.E.A.

I am sorry for the unpleasant position in which you and your colleagues have been placed, but I am convinced that your decision on 7th December was right and should be maintained.

Yours sincerely, (Signed) Oswald Jones

* *The British Esperantist*, January, page 191.

“LA ALBATROSO” de BAUDELAIRE

Teksto de la Franca Originalo

Souvent, pour s’amuser, les hommes d’équipage
Prennent des albatros, vastes oiseaux des mers,
Qui suivent, indolents compagnons de voyage,
Le navire glissant sur les gouffres amers.

A peine les ont-ils déposés sur les planches,
Que ces rois de l’azur, maladroits et honteux,
Laissent piteusement leurs grandes ailes blanches
Comme des avirons traîner à côté d’eux.

Ce voyageur ailé, comme il est gauche et veule!
Lui, naguère si beau, qu’il est comique et laid!
L’un agace son bec avec un brûle-gueule,
L’autre mime, en boitant, l’infirme qui volait!

Le Poète est semblable au prince des nuées
Qui hante la tempête et se rit de l’archer;
Exilé sur le sol au milieu des huées,
Ses ailes de géant l’empêchent de marcher.

ESPERANTO – TRADUKO

Kelkfoje, por amuzo, ŝipanoj kapt-akiras
Albatrojn, ĉi grandegajn ventbirdojn de la mar’,
Kiuj, indiferentaj vojaĝkunuloj, iras
Post ŝip’ glitanta super amara abismar’.

Apenaŭ ili estas metitaj ŝipoplanke,
Ĉi reĝoj de l’ lazuro, mallerte kaj kun ĝen’,
Grandajn flugilojn blankajn jen trenas ambaŭflanke,
Kiel remilojn pezajn. kun kompatinda pen’.

Germana Traduko de Stefan George

Oft kommt es, dass das Schiffsvolk zum Vergnügen
Die Albatros, die grossen Vögel, fängt,
Die sorglos folgen, wenn auf seinen Zügen
Das Schiff sich durch die schlimmen Klippen zwängt.

Kaum sind sie unten auf des Deckes Gängen,
Als sie, die Herrn im Azur, ungeschickt
Die grossen weissen Flügel traurig hängen
Und an der Seite schleifen wie geknickt.

Er, sonst so flink, ist nun der matte, steife,
Der Lüfte König duldet Spott und Schmach.
Der eine neckt ihn mit der Tabakspfeife,
Ein anderer ahmt den Flug des Armen nach.

Der Dichter ist wie jener Fürst der Wolke.
Er haust im Sturm. Er lacht dem Bogenstrang.
Doch hindern drunten zwischen frechem Volke
Die riesenhaften Flügel ihn am Gang.

el "LA FLOROJ DE L' MALBONO"

Angla Traduko de Joseph T. Shipley

Often, in idle hours, men of the crew
Capture an albatross, great bird of the sea
That follows the vessel gliding through
The briny gulfs in indolent company.

No sooner are these sky-bound kings
Placed on the deck than dumb shame soars;
Piteously they droop their great white wings
To drag on either side of them like oars.

The winged adventurer, how dull and weak!
This handsome fellow wears a clownish guise!
One takes his stubby pipe to poke its beak,
One, limping, mimics how the cripple flies!

The poet resembles this prince of the clouds
Who soars with the tempest and mocks the bow:
Exiled on earth amid roaring crowds,
His giant wings are weights to keep him low.

de KALMAN KALOCSAY

Ĉi vojaĝant' flugila inerte nun hezitas.
Ĵus nura bel', kaj nune: malbel' komika jam.
Jen, iu ĝian bekon per kurba pip' incitas,
Alia ĝin, fluginton, imitas dum la lam'.

Ŝimilas la poeto al tiu princ' de l' nuboj,
Kiu la ŝtormon ĝuas kaj ridas je l' pafant',
Kaj kiun, tere, sube, ĉe mokrideg' de buboj,
Malhelpas iri ĝiaj flugiloj de gigant'.

Kroata Traduko de Vladimir Nazor

Ĉesto, zbog zabave, ljudi od broda love
Albatrosa, pticu puĉina prostranih,
Toga suputnika nehajnog što sl'jedi
Lađu koja klizi iznad jaza slanih.

I tad - na daskama palube, sav snuŝden
I nezgrapan - vladar zraĉnih plavetnila
Kraj njih, kao vesla, na bijedan naĉin,
Vuĉe svoja b'jela i golema krila.

Krilati je putnik sad nespretan, plaŝljiv.
Sm'jeŝan sad je i ruŝan tko ljepotom sjao.
Lulom kljun mu draŝe; ŝepajuĉi, hodu
Rugaju se onog koji letjet znao.

Pjesnik je ko i kralj oblakâ što, uz sm'jeh,
Nad svim strelicama i kroz vihor l'jeĉe:
Zatoĉen na zemlji, u toj graji ljudskoj,
Divovska ga krila u hodanju pr'jeĉe.

BAUDELAIRE EN ESPERANTO

"La Floroj de l' Malbono"

William Solzbacher

Charles Baudelaire, La Floroj de l' Malbono. *Kompleta eldono aranĝita laŭ nova ordo kaj sekvata de La Defalaĵoj kaj de Fragmentoj. Redaktis K. Kalocsay kaj G. Waringhien. 400 paĝoj kaj du portretoj. J. Régulo, Eldonisto, La Laguna, Kanariaj Insuloj, 1957. Havebla de la Libro-Servo de EANA. Prezo \$2.45.*

"Baudelaire dividas kun Shakespeare kaj Rimbaud la privilegion, ke oni rigardas lin jen kiel katolikon, jen kiel ateiston, jen kiel inspiritan kaj ribelan idolanon. Estas malfacile nei, ke liaj *Floroj de l' Malbono* kaj liaj prozaj verkoj, liaj konfesoj kaj lia korespondado enhavas dirojn rektajn kaj nerektajn, klarajn aŭ dusencajn, kiuj parencigas lian pensadon al ĉiu el tiuj konceptoj. Eble li faris ilin siaj alterne. Ĉar kiel oni povus kredi, ke homo, kiu pasigis sian vivon pensante pri la ekzistado en ĝiaj rilatoj al la ĉielo kaj al la infero, sin nutris per kontraŭdiroj kaj ke li ne naskis kaj konfesis, almenaŭ en kelkaj momentoj, homogenan doktrinon?"

En la libro *Le Dieu de Baudelaire* (La Dio de Baudelaire) Paul Arnold tiel priskribas kelkajn el la ŝajne nerepacigeblaj kontrastoj en la naturo de la franca poeto, kiu dum sia tuta vivo estis disŝirita inter Dio kaj Satano, inter la belo kaj la abismoj de la homa animo, inter noblaj pensoj kaj idealoj kaj seksaj eksceso, haŝiŝo kaj opio. Naskiĝinte en Paris en 1821, mortinte en la sama urbo en 1867, li multe suferis dum la lasta parto de sia vivo, eĉ perdante la parolkapablon.

La versoj de *La Floroj de l' Malbono*, kiuj estas jen dolĉaj, jen tro dolĉaj, jen maldolĉaj, jen preskaŭ neelteneble ŝokaj kaj terurigaj, estas laŭ la formo inter la plej belaj en la franca literaturo, laŭ la impulso inter la plej fortaj influoj, kiuj naskis la modernan poezion en Francujo kaj la mondo.

Parolante pri la pentristo Delacroix, kiun li admiris, Baudelaire diris, ke li havis la kapablecon "revekigi la memoron de la grandeco kaj enaskita pasio de la universala homo" kaj "interpreti tion, kio estas nevidebla kaj nepalpebla, la sonĝon, la nervojn, la animon." Eble la usona verkisto Horace Gregory pravas dirante, ke Baudelaire, skribante tion, esprimis la plej profundan sencon de siaj propraj verkoj.

La Sep Tradukintoj

En 1957, je la centjara datreveno de la apero de *La Floroj de l' Malbono*, kompleta kaj bonega Esperanto-traduko de la verko kaj de ĉiuj aliaj poemoj de Baudelaire aperis en la libroeldonejo de la entreprenema Akademiano D-ro Juan Régulo Pérez en la Kanariaj Insuloj. D-ro Kálman Kalocsay, nia plej genia Esperanto-poeto, estas la ĉefa aŭtoro. Lin helpis la klera franca Akademiano, Profesoro Gaston Waringhien. Kunlaboris en malpli granda mezuro kvin aliaj tradukintoj. Laŭ mia kalkulo Kalocsay tradukis 111 el la 177 poemoj, Kalocsay kune kun Lajos Tárkony 2 aliajn, Waringhien 32, Tárkony 16, Henri Vatré 9, Magda Carlsson 3, Roger Bernard 3, Hilda Dresen 1. La tuto estas funde reviziita de Kalocsay rilate al la formo kaj de Waringhien rilate al la senca fideleco.

La ses poemoj de Baudelaire, kiujn Kalocsay publikigis jam en 1931 en sia *Eterna Bukedo*, nun aperas en sufiĉe aliigita formo.

Traduko de la verkoj de Baudelaire estas treege malfacila tasko. Mi eĉ emas aldoni, ke perfekta traduko estas tute neebla. La apero de kompleta Esperanto-traduko do estas grava kaj signifa. La fakto, ke la traduko estas plej altkvalita kaj tre bela, en kelkaj partoj nekredeble bela, meritas pli ol ordinaran atenton.

En multaj Esperanto-gazetoj aperis recenzoj. Kelkaj el ili estis tre bonaj. Anstataŭ simple aldoni alian al ilia nombro, mi pensis, ke eble estus utile publikigi komparon inter la Esperanto-traduko de unu poemo de Baudelaire kun la originalo kaj kun kelkaj nacilingvaj tradukoj.

“La Albatroso”: Objekto de Komparo

La poemo elektita estas “La Albatroso”, ĉar ĝi estas facile komprenebla kaj ne tro longa. La Esperanto-tradukon de Kalocsay mi komparas kun la franca teksto kaj kun la angla traduko de Joseph T. Shipley, la germana traduko de Stefan George kaj – por havi ankaŭ slavan lingvon en la studo – la serbokroata traduko de Vladimir Nazor. La kvin lingvoj havas tute malsamajn kvalitojn de la poezia vidpunkto, kaj la tradukintoj uzis malsamajn metodojn. Pri ĉiu el la tradukoj oni povas diri, ke ĝi estas bona, sed ĉiu havas siajn “fortajn” kaj siajn “malfortajn” aspektojn.

Je la komenco mi konstatas, ke la Esperanto-traduko estas pli proksima al la originalo laŭ enhavo kaj formo ol la naciaj tradukoj. El la naciaj tradukoj la kroata estas la plej laŭvorta, la germana la malplej laŭvorta, la angla inter la du. Laŭ poezia intenseco la germana traduko estas la plej impresa kaj bela, la kroata la plej monotona, la angla inter la du. De diversaj aliaj vidpunktoj kelkfoje la angla, kelkfoje la germana, kelkfoje la kroata okupas la unuan lokon, sed en preskaŭ ĉiu kazo la Esperanto-traduko estas eĉ pli bona ol la plej bona el la naciaj tradukoj. Por pravi tiun aserton, estas necese rigardi la ekzemplojn pli detale.

Laŭ la enhavo la Esperanto-traduko estas la plej fidela. La angla kaj germana tradukoj enhavas kelkajn seriozajn erarojn. La plej frapa estas en la lasta verso de la tria strofo, kie la poeto rakontas, kiel unu el la ŝipanoj moke imitas la laman iradon de la granda birdo sur la ferdeko de la ŝipo. La angla traduko diras: “Unu (ŝipano) lamante imitaĉas kiel la kriplulo flugas.” Simile la germana traduko diras: “Alia imitas la flugadon de la kompatindulo.” La kroata traduko diras multe pli ĝuste: “Lamante ili imitas la iradon de iu, kiu estis kapabla flugi.” La Esperanto-traduko, “Alia ĝin, fluginton, imitas dum la lam’,” estas tre proksima al la laŭvorta traduko: “Alia imitas lamante la malfortunon, kiu (iam) flugadis.”

La angla kaj germana tradukintoj ŝajnas ankaŭ ne bone kompreni la lastan parton de la unua strofo pri (laŭvorte) “la ŝipo glitanta super la maldolĉaj abismoj”. La Esperanto-traduko estas preskaŭ laŭvorta. La germana traduko diras ion tute alian, parolante pri “la ŝipo, kiu sin puŝas tra inter la danĝerajn rifojn”. La angla traduko parolas pri “la ŝipo glitanta tra la salaj golfoj”. Ankaŭ ĉi tiun fojon la kroata traduko estas pli proksima al la originalo kaj parolas pri “ŝipo, kiu glitas super la salaj abismoj”.

Estas nur unu loko – la unua vorto de la poemo – kie ĉiuj naciling-

vaj tradukoj diras "ofte", kiel la originalo, dum la Esperanto-traduko diras "kelkfoje". Mi ne scias, kial Kalocsay ŝanĝis "ofte" al "kelkfoje". Li ja estus povinta diri "multfoje", uzante la saman nombron de silaboj. Eble la kaŭzo estis la logikema tendenco en Esperanto. Multaj el ni klopodas esprimi sin pli logike en Esperanto ol en nacia lingvo. Ĝenerale tio estas laŭdinda, kaj evito de troigoj estas speciale aplaŭdinda. En la poemo de Baudelaire sendube "kelkfoje" estus pli "ĝusta", kaj "ofte" estas troigo. Sed Baudelaire diris *souvent*, ne *parfois* aŭ ion similan. Troigo estas ne nur rajto de la poeto, sed eĉ unu el liaj plej gravaj laboriloj.

Ĉiuj tradukintoj bone sukcesis redoni la enhavon kaj sencon de la lasta strofo, kvankam neniu tradukis tute laŭvorte. La originalo parolas pri "la princo de la nuboj, kiu sentas sin hejme en la ventego kaj mokridas pri la arkapfisto". La Esperanto-traduko estas tute proksima al la originalo. En la angla traduko la albatroso ne mokridas pri la arkapfisto, sed pri la pafarko, en la germana pri la pafarkŝnuro, en la Esperanta pri la pafanto. En la kroata la birdo "flugas kun ridado super ĉiuj sagoj kaj tra la ventego".

La Problemo de Senconfidela Traduko

Neniu el la kvar tradukintoj estis tute sukcesa pri la unua parto de la tria strofo. La originalo diras: "Kiel mallerta kaj malforta estas tiu flugilhava vojaĝanto! Li, iam tiel bela, kiel komika kaj malbela li estas!" La Esperanto-traduko, parolanta pri "ĵus nura bel'" kaj "malbel' komika jam", estas nek tute ĝusta nek tre bela. Sed ĝi estas multe pli proksima al la originalo ol la nacilingvaj tradukoj. George skribas: "Li, iam tiel rapida, nun estas laculo, mallertulo. La reĝo de la aeraj suferas mokon kaj honton." La dua frazo tute ne estas traduko de Baudelaire, sed aldono de la tradukanto. Ĝi havas solenan kaj eĉ iomete bombastan patoson, kiu estas tute natura al George, sed ne al Baudelaire. La angla traduko parolas pri "flugilhava aventurulo", kiu estas "malinteligenta kaj malforta" kaj pri "ĉarma ulo", kiu "portas klaŭnan kostumon". Tio estas tute malĝusta. La komikeco de la albatroso ne estas la komikeco de klaŭno, kiu volas amuzi la publikon, sed la komikeco de iu, kiu estas elŝirita el sia hejma ĉirkaŭaĵo kaj tial estas senhelpa. La kroata traduko diras: "La flugilhava vojaĝanto estas nun mallerta, timema. Ridinda nun kaj malbela estas li, kiu brilis per beleco." Tio ne estas tre proksima al la originalo, sed pli senconfidela ol la germana kaj angla tradukoj kaj preskaŭ same senconfidela kiel la Esperanto-traduko.

Eĉ la kroata traduko, ĝenerale sufiĉe laŭvorta, kelkfoje ŝanĝas detalojn de la originalo. Ekzemple, kie Baudelaire parolas pri "vastaj birdoj de la maroj", Nazor parolas pri "birdo de la maroj vastaj". Tio kondukas nin al alia detalo, eble ne sen intereso de la arta vidpunkto. En la unuaj du strofoj Baudelaire parolas pri albatrosoj (pluralo), en la du lastaj strofoj pri albatroso (singularo). Kalocsay kaj George respektas tiun diferencon, sed Nazor uzas la singularon en la tuta poemo kaj Shipley uzas la singularon en la unua strofo, la pluralon en la dua strofo (tio estas nelogika kaj eble iomete ŝoka por kelkaj legantoj) kaj la singularon denove en la lastaj du strofoj. La elokventa vorto *brûle-gueule* (laŭvorte "buŝaĉbruligilo"), kiu signifas specon de pipo, evidente estas netradukebla. La kroata traduko parolas pri "pipo", la germana pri "ta-

bakpipo”, la angla pri “mallonga pipo”, la Esperanta pri “kurba pipo”.

Klariginte tiujn ekzemplojn, mi konkludas, ke de la vidpunkto de la sencfideleco la Esperanto-traduko de Kalocsay estas treege supera al la nacilingvaj tradukoj kaj tre proksima al la originalo.

Versformo kaj Poezia Valoro

Ni nun devas ekzameni la formon kaj poezian valoron de la diversaj tradukoj. Baudelaire uzas la aleksandran versformon. La linioj estas alterne 13-silabaj kaj 12-silabaj kaj havas cezuron (paŭzeton) post la sesa silabo. La unua linio rimas kun la tria, la dua kun la kvara. Ĉar la franca lingvo ne havas fortan vortakcenton, la ritmo estas libera (aŭ preskaŭ), kvankam oni kelkfoje nomas la aleksandran verson “sesjamba heksametro”: $\vee - / \vee - / \vee - // \vee - / \vee - / \vee - / (\vee)$

Esperanto, kiel ankaŭ la angla, la germana kaj la serbokroata lingvoj, havas fortan vortakcenton. Regula ritmo tial estas poezie pli efika ol libera ritmo. Kalocsay uzas verson de ses jamboj kun ekstra neakcentita silabo post la tria jambo: $\vee - / \vee - / \vee - // \vee - / \vee - / \vee - / (\vee)$ Tiu versformo bone taŭgas por Esperanto kaj estas sufiĉe proksima al la aleksandra verso.

Stefan George, kiu ludas preskaŭ same gravan rolon en la germana literaturo kiel Baudelaire en la franca, uzas kvinjamban verson sen cezuro. Tiu versformo estas tre efika en la germana lingvo.

Shipley uzas liberan ritmon kun kvin akcentitaj silaboj en ĉiu linio. Ofte du akcentitaj silaboj rekte sekvas unu la alian. Tio povas esti efika kaj doni al la verso grandan vigecon. Tamen mia ĝenerala impresio estas, ke la ritmo de la angla traduko estas tro libera kaj ke tio malutilas al la poezia valoro de la traduko.

La kroata traduko konsistas el sestrokeaj linioj kun cezuro post la tria trokeo: $- \vee / - \vee / - \vee // - \vee / - \vee / - \vee$ Ĝi uzas eliziojn indikitajn per apostrofo (*sl'jedi* anstataŭ *slijedi*, *b'jela* anstataŭ *bijela*) kaj en du kazoj kalkulas finan silabon finiĝantan per vokalo kaj komencan silabon komenciĝantan per vokalo kiel unu silabon (*ljudi* od *broda* kaj *je* i *ruzan*). La versformo estas bone adaptita al la karaktero de la serbokroata lingvo, sed iomete monotona. Tiu monotoneco estas pligrandigata per la fakto, ke la kroata tradukinto rimis nur ĉiun duan linion, kaj ankaŭ per la fakto, ke ĉiu linio finiĝas per neakcentita silabo. Tio plifaciligis la traduklaboron, ĉar en la serbokroata lingvo plursilabaj vortoj neniam havas akcenton sur la lasta silabo. Kompreneble la samaj kvalitoj, kiuj faras la kroatan tradukon tiel monotona (sestrokeaj linioj, rimo nur en ĉiu dua linio, neakcentitaj silaboj je la fino de ĉiu linio), ebligis al la kroata tradukinto multe pli sencfidelan tradukon ol tiun de liaj angla kaj germana kolegoj. La monotoneco de la formo estas la prezo, kiun li pagis por la bonaj kvalitoj de sia traduko.

Baudelaire uzas alterne virinajn kaj virajn rimojn. La Esperanto-traduko kaj la germana traduko faras same. La angla traduko uzas nur virajn, la kroata nur virinajn rimojn.

George kaj Kalocsay: Du Poetoj

Estas tute evidente, ke laŭ sia poezia formo la Esperanto-traduko kaj la germana traduko estas multe pli bonaj ol la angla kaj la kroata tradukoj. Se oni legas ilin sen komparo kun la franca originalo, kiu el la du estas la pli bela? Sub la kondiĉo menciita mi emus respondi, ke

la germanaj versoj de Stefan George sonas pli bele. Sed fakte tio nur signifus, ke George estas pli granda poeto ol Kalocsay. Fakte el la bel-eco de la germana poemo la genio de George resonas almenaŭ same multe kiel la genio de Baudelaire, kaj leganto ne konanta la francan origin-alon ne scias, kio venas de Baudelaire kaj kio venas de George. Se vi volas studi la poezion de Stefan George, vi devas ankaŭ legi lian tra-dukon de Baudelaire. Se vi volas ĝui la poezion de Baudelaire, sed ne volas rigardi ĝin tra la okulvitroj de George, kies baza sinteno kaj poe-zia pasio estas tute aliaj, la germana traduko ne multe helpos vin. *Se oni volas ĵugi la poezion valoron de la traduko kiel traduko de Baudelaire, ne kiel miksaĵo el Baudelaire kaj aliaj fontoj, la Esperanto-traduko de Kalocsay tute sendube meritas la unuan lokon.*

Parolante pri George kaj Kalocsay, mi deziras atentigi pri kuriozaĵo eble ne tre grava, sed rimarkinda. Kalocsay parolas ne pri *albatroso*, sed pri *albatro*, kaj George parolas pri *die Albatros* anstataŭ *die Albatrosse* aŭ *die Albatross'*. Ŝajne ambaŭ poetoj pensis, ke la -os en *albatros'* estas plurala signo kaj ke la nomo de la birdo iel rilatas al la latina adjektivo *albus* (blanka). Fakte la vorto estas arabdevena kaj en-iris la okcidentajn lingvojn tra la hispana vorto *alcatraz*. La Esperanto-nomo de la birdo nepre devas esti *albatroso*, ne *albatro*. Tamen tiaj konsideroj ne estas gravaj, kiam temas pri poezio.

La komparo, kiun mi faris en ĉi tiu studo, ilustras ne nur la elstarajn kvalitojn de la Esperanto-traduko de Baudelaire, sed ankaŭ la taŭgecon de Esperanto por la traduko de malfacilaj poeziaj verkoj. La komparo farita por *La Albatroso* povus esti ripetata kun similaj rezultoj por aliaj poemoj. La perfekteco de la Esperanto-traduko kompreneble estas relativa. La Esperanto-traduko proksimiĝas pli multe al la senco kaj la poe-zia beleco de la originalo ol nacilingvaj tradukoj. Neniu traduko povas esti tute samvalora al la originalo de vera majstroverko.

Estus interese analizi, en kio la traduko de Kalocsay, Waringhien kaj iliaj kolegoj estas plej bona kaj en kio ĝi estas malpli kontentiga. Ankaŭ valorus la penon kritike ekzameni, ĉu kaj kiom la interpretado de la verko de Baudelaire donita en la Enkonduko de la volumo estas fid-inda kaj akceptinda. Eble mi havos okazon paroli pri tio alian fojon.

INFORMOJ DE LA CENTRA OFICEJO

"Say It In Esperanto", la nova 128-paĝa konversacia libro fine estos preta por sendi al niaj membroj post la unua de junio. Ĉar tiu libro estas ĉe la presisto, kaj la eldonisto 'garantias' liveradon tiam, ni nun planas dissendon al la membraro. Kvankam ni ne ankoraŭ scias la ek-zaktan koston de kvanto por la Asocio, ni esperas sendi ĝin senpage al ĉiuj regulaj membroj. Al ĉiuj aliaj ni sendos apartan informon kiel eble plej frue. Kaj ĉar ĉi tiu numero de AE estas duobla (marto-junio 1958), la sendado de la nova libro *"Say It In Esperanto"* ne nur estos kiel premio por regulaj membroj, sed rekompenco por mankantaj numeroj de AE.

"Amerika Esperantisto" en Bibliotekoj: Ni dankas al la sekvantaj, kiuj kontribuis abonojn: P. Ziobro (5), V. Bruder (6), T. O'Neill (10), H. Smart (10), E. Yunglins (1), J. Hutchens (8), Dr. F. J. Belinfante (3), Dr. J. Gamba (3), L. Saari (1), A. M. Brya (10), Dr. L. Beecher (30), A. Hutcheon (3), A. Greene (5), H. Walton (2), P. Davis, Jr. (3), J. Bainbridge (10), A. Alfaroli (4), A. Rogus (10), A. H. Stevens, Jr. (1).

MORTO DE PIONIRO: PAUL NYLÉN

Post pli ol 87-jara vivo, dum kiu li estis aktiva kaj preskaŭ ĉiam gvidanta membro de la Esperanto-movado por pli ol 65 jaroj, Axel Paul Nylén mortis en Huddinge, iomete ekster la sveda ĉefurbo Stockholm, la 14-an de Januaro 1958. Li estis unu el tiuj talentaj kaj kuraĝaj svedaj samideanoj de la Uppsala-periodo, kiuj savis Esperanton en la kriza tempo post la malapero de la gazeto *La Esperantisto*, fondante kaj vivtenante la gazeton *Lingvo Internacia*.

La nordamerika Esperanto-movado dankas al Paul Nylén la publikigon de anglalingva lernolibro en 1898, kiam Esperanto-organizo ankoraŭ ne ekzistis en la Nova Mondo aŭ en iu anglalingva lando.

Kiel profesia ĵurnalisto kaj alte respektata membro de la Sveda ĵurnalista Unuiĝo (de ĝia fondo en 1901) Paul Nylén persiste kaj inteligente helpis, konsilis kaj kritike prijuĝis la Esperanto-gazetaron, en kiu sindonaj, sed ne ĉiam spertaj kaj kompetentaj, amatoraj redaktoroj ludis kaj ludas la ĉefajn rolojn. Li havis saĝajn ideojn pri la propagando. La svedoj ja ĝenerale ĝuas la reputacion esti solidaj kaj seriozaj laborantoj malŝatantaj ĉarlatanajn, kaj posedi multe da praktika sento. Nylén havis tiujn kvalitojn en la plej alta grado.

Li tute ne ŝatis klopodojn elpensi komplikitajn kaj nenecesajn regulojn por la gramatiko, vortaro kaj stilo de Esperanto, sed insistis, ke nia lingvo estas kaj devas resti simpla kaj facila. Li mokis pri la "kilogramatiko" (*Plena Gramatiko*) de Kalocsay kaj Waringhien, ĉar ĝi "tendencas fari el la akvoklaraj reguloj kaj komunkomprenaj leĝoj de Esperanto ian skolastikan kompleksan vualitan de milvorta terminologia aparato, en kiu la mizera lingvo Esperanto dronas..."

Pri diversaj "plibonigantoj" de Esperanto Nylén skribis en Junio 1938 en la sveda Esperanto-gazeto *La Espero*: "Se mi lernus... la lingvon estonan kaj verkas per ĝi libron, ne en la estona tia, kia la lingvo efektive vivas, sed kia mi opinius ĝin pliboniginda, tiam certe ĉiuj estonoj riproĉus min aŭ ridus pri mia stulta konduto. En simila maniero agis iu persono en Tallinn pri Esperanto. La nuna kulturlingvo... Esperanto travivis diversajn epokojn. Plej frue ĝi estis, same kiel multaj aliaj, *projekto*. Ĝia aŭtoro publikigis ĝin kun peto pri kritiko. Pro tio homo de memestimo, iom rigardinte la lernolibron, trovis sia unua, plej urĝa devo, ne serioze studi kaj lerni la lingvon, sed proponi ŝanĝojn. Tiu periodo estis tute senfrukta, ĉar la ŝanĝoproponoj reciproke mortigis unu la alian... Tiun periodon finis la voĉdonado de la jaro 1894..., kiam la publiko de Esperantistoj sankciis la definitivan formon de la lingvo internacia, deklarante ĝin sia komuna intereso: Esperanto, ĝis tiam projekto de Zamenhof, fariĝis per tiu voĉdono ĉies kaj nenies posedaĵo..."

En 1892, kiel studento en la Universitato de Uppsala, Nylén fariĝis Esperantisto. Kiam en 1895 la rusa polico malpermesis la eniron de la unua Esperanto-gazeto *La Esperantisto* en la Rusan Imperion, tio mortigis ĝin. Kelkajn monatojn poste la Klubo de Uppsala fondis la gazeton *Lingvo Internacia*. Nylén estis ĝia kunlaboranto de la komenco, kaj ĝia redaktoro de 1897 ĝis 1901.

Mankas spaco por priskribi ĉi tie la gvidantan rolon, kiun Nylén poste ludis en la sveda kaj la tutmonda Esperanto-movado. Li estis Vicprezidanto, Prezidanto kaj fine Honora Prezidanto de la Sveda Esperanto-Fe-

deracio de 1909 ĝis 1958 – preskaŭ 50 jarojn! –, Membro de la Lingva Komitato de ĝia fondo en 1905, de la Akademio de ĝia fondo en 1908 ĝis 1958 – duonan jarcenton!

Sed mi nun diru ion pri tiu anglalingva lernolibro de 1898, do nun 60-jara. Afabla brita Esperantistino bonvolis donaci al mi ekzempleron de tiu interesa kaj nun tre malofta eldonaĵo. Jen ĝia titolpaĝo: *Eldonita per la "Kapitalo de D-ro Zamenhof"* – No. 52. *The International Language "ESPERANTO" – Complete Instruction-Book with two Vocabularies – translated after the Russian of Dr. L. Zamenhof by R.H. Geoghegan – UPPSALA – Printed by the Uppsala Nya Tidnings A.-B.*

La verko komenciĝas per citaĵoj el la protokolo de la Amerika Filozofia Societo pri Esperanto kaj per citaĵo el verko de Henry Phillips, Jr., Sekretario de la Societo. Sekvas sespaĝa enkonduko en angla lingvo kaj Esperanto, *La Espero* kun laŭvorta angla traduko de tiu himno, 7-paĝa gramatiko, 58-paĝa vortaro Esperanta-Angla kaj Angla-Esperanta kaj fine "Informoj". Unu anonceto diras: "Kiu vol'as korespond'i kun amerik'a Esperant'ist'o, tiu skrib'u al sinjor'o R. Geoghegan en Tacoma, Wash."

Mi nun devas klarigi la rolon de Paul Nylén en la publikigo de la 78-paĝa verketo tiel grava por la frua historio de Esperanto en Nord-ameriko kaj en aliaj anglalingvaj landoj. Okaze de la dekjara ekzisto de Esperanto en 1897 la Esperantistoj laŭ propono de Vladimir Gernet en Rusujo kolektis monon por eldonado de lernolibroj kaj vortaroj en diversaj lingvoj. Per voĉdono oni decidis transdoni la "Kapitalon de D-ro Zamenhof" al la societo "Espero" en Peterburgo por administrado. Tiu societo komisiis la prizorgon de la eldonado kaj presado al Paul Nylén. La supre menciita anglalingva verko estis la unua eldonaĵo. Poste ankoraŭ aperis broŝuretoj en angla lingvo ("A Few Words On The International Language Esperanto"), en nederlanda kaj en portugala lingvoj. Post tio la "Kapitalo" estis elĉerpita kaj ĉesis ekzisti.

Paul Nylén estis granda amiko de *Amerika Esperantisto* kaj abonis nian gazeton dum multaj jaroj. En 1949 li skribis al la Prezidanto de EANA: "Kiel multjara redaktinto de gazeto Esperantista mi admiras vian AE, kies enhavo estas ne sole interesa, sed en ĉiu detalo pure kaj tute senbalaste modelvalora."

Kelkajn monatojn antaŭe Nylén estis skribinta, ke li uzas numerojn de Amerika Esperantisto por propagando en Svedujo: "La enhavo estas tre oportuna por tia celo inter niaj svedaj edukistoj, ĉar multaj el ili nuntempe laboras fervore por la angla lingvo kiel 'mondlingvo'. Argumentoj en angla lingvo estas por ili la rimedo sole taŭga."

Ke Paul Nylén poste ne ŝanĝis sian favoran opinion pri Amerika Esperantisto – fariĝinta objekto de honta bojkoto – vidiĝas el letero, kiun li skribis la 16-an de Decembro 1957, kelkajn semajnojn antaŭ sia morto. Li diras pri Amerika Esperantisto: "Tiu gazeto estas ja inter la plej bone redaktataj en Esperantujo kun ege valoraj artikoloj, kaj mi plene samopinionas kun mia malnova amiko Butler (p. 148, nov.-dec. 1957)."

En la numero de Septembro-Oktobro 1949 nia gazeto publikigis bonegan artikolon de Paul Nylén, tradukitan el la sveda en la anglan lingvon sub la titolo "La Hodiaŭa Mondo Bezonas Esperanton". Ĝi ankoraŭ estas aktuala, kaj ni esperas baldaŭ represi ĝin en Amerika Esperantisto – honore al la neforgesebla pioniro de nia lingvo kaj nia movado, Paul Nylén.

PROBLEMOJ DE LANDA ASOCIO

La situacio de landaj asocioj fariĝis malfacila kaj delikata sub la nunaj estroj kaj labormetodoj en la Universala Esperanto-Asocio (UEA). Tion ilustras eltiraĵoj el la protokoloj de la kunsidoj kaj jarraporto de la Konsilantaro de la Brita Esperanto-Asocio. Ni represas el *The British Esperantist* (Novembro 1957, Januaro kaj Marto 1958) eltiraĵojn el la protokoloj de la kunsidoj de Oktobro kaj Decembro 1957 kaj Februaro 1958, ankaŭ la "Konkludon" el la jarraporto, kiel presita en "BE" (Marto 1958). Ni presas ilin tute senŝanĝe, sen mallongigo aŭ aldonoj, kiel ilin publikigis la Honora Sekretario de BEA.

THE BRITISH ESPERANTIST

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, Inc.

OFFICIAL NOTICES

COUNCIL MEETING

Manchester, 12th October, 1957

5. Councillors had been provided with the full text of a letter to the President, in which Dr. Lapenna complained of certain actions by the Secretary, and of a reply (also to the President) by Mr. Leslie. The Secretary was asked to withdraw while the matter was discussed.

Mr. Gething explained the development of the case, and read a further letter in which Dr. Lapenna stated that he "expected" the Council to take certain action. In the name of the Executive Committee, Mr. Gething then moved the following resolution which, in view of the difficult situation, was accepted without discussion by 41 votes against 6, with 3 abstentions (the votes included 18 proxy votes for and 3 proxy votes against).

"La Konsilantaro de BEA kun profunda bedaŭro konsideris la akuzojn de D-ro Lapenna kontraŭ S-ro J. W. Leslie, kaj la defendon de S-ro Leslie, kaj el la multaj asertoj de la du sinjoroj (kaj el atesto de pluraj konsilantoj) konstatas, ke dum pluraj jaroj ekzistas en la Esperanta Movado ia malsano, kiu evidentiĝas en preskaŭ senĉesaj polemikoj, kvereloj, sarkasmo, pikoj, malico, kaj malagrablaĵoj.

"La Konsilantaro severe malaprobas tiun malharmonion, kiu estas kontraŭ la idealoj de D-ro Zamenhof, kaj alvokas al ĉiu kontribuinto, ke li aŭ ŝi tute kore kaj amike kunlaboru kun la samideanoj tra la mondo por la bono de la Movado."

6. Mr. Parker and Mr. Smith reported on the work of the UEA Committee at its meetings during the U.K. at Marseilles.

7. The Hon. Secretary read a letter from Miss Vermaas explaining the final point

which had been raised by the Council regarding the new constitution of the U.E.A. This was considered to be satisfactory.

8. The Hon. Secretary read a request from the U.E.A. Committee that the Association should break off all relations with the American Association, E.A.N.A. After a brief discussion, and in view of the lateness of the hour (by which time many of the Councillors had left), it was decided by 13 votes to 5 to postpone consideration of the matter to the next meeting, to take place early in December.

COUNCIL MEETING

London, 7th December, 1957

3. Mr. Smith and Mr. Parker, the two members of the U.E.A. Committee appointed by the Association, moved and seconded (respectively) that, in response to an appeal by that Committee, the B.E.A. should break off all commercial relations with the American Association, E.A.N.A. After considerable discussion, in which certain articles which had appeared in *American Esperantist* were severely criticised, the Council decided by 28 votes to 10 (including respectively 5 and 1 proxy votes) that they would not agree to take part in the boycott of an Association reported to have between 600 and 700 Esperantist members.

4. The Council had before it the draft of a resolution formulated by Mr. Holmes, and supported by Prof. Collinson and others, which was in the form of a series of declarations, the chief of which required the Council to judge its Secretary guilty of certain alleged acts and apologise to Dr. Lapenna for those acts. The Council had also copies of a letter from the President to Dr. Lapenna, dated 17th November, 1957, and Dr. Lapenna's reply, in which he insisted that the minimum he was prepared to accept was the passing of the Holmes'

resolution in the form put forward.

Objection was raised to consideration of the resolution in the absence of Mr. Holmes, but it was agreed that it might be moved and seconded by Councillors present.

Mr. N. Smith moved and Miss M. Boulton seconded the resolution.

The Secretary was thereupon asked to withdraw.

Mr. Smith said that too much stress had been laid on the legal aspect of the matter and not enough sympathy towards Dr. Lapenna had been displayed; but he and Miss Boulton, who were aware of Dr. Lapenna's feelings, were prepared to consider reasonable modifications of the resolution.

After a lengthy discussion, in which several Councillors, while expressing admiration of Dr. Lapenna's work, emphasised that the Council was bound to consider the possible legal effect of passing the resolution, Mr. Gething outlined an alternative resolution and Mr. Smith and Miss Boulton voluntarily withdrew their resolution in its favour, subject to modification of wording after discussion. The resolution was thereupon moved by Mr. Gething, seconded by Mr. Venture, discussed in detail, and finally agreed by the Council in the following form:—

La Konsilantaro aprobas la provon de la Prezidanto kontentigi D-ron Lapenna per sia letero de la 21-a de Novembro 1957, sed konstatas, el la nekompromisa respondo de D-ro Lapenna, ne datumita, sed ricevita la 27-an de Novembro, ke la solvo de la Konsilantaro, kiel esprimita en ĝia rezolucio de la 12-a de Oktobro, ne estis akceptita.

Ĝi tial instrukas al la Prezidanto kaj funkcianoj, ke ili ĉesigu pluan korespondadon kun D-ro Lapenna pri ĉi tiu temo.

La Konsilantaro tamen deklaras:—

1. Ke la "dosiero", aŭ dokumentaro pri aferoj de U.E.A., kiu enhavas, inter aliaj dokumentoj, la leterojn kaj cirkulerojn de D-ro Lapenna cititajn en la letero de la 18-a de Septembro de S-ro Leslie al la Prezidanto, ne havas la titolon aŭ karakteron de "dosiero de la misagoj de D-ro Lapenna",
2. Ke, informiginte pri la plena enhavo de la privata letero de S-ro Leslie (skribita sur privata papero) al la Redaktoro de *Amerika Esperantisto*, ĝi konstatas, ke la letero estis neniel letero de la B.E.A., kaj ke la vortoj "Sekretario de B.E.A." en la titolo aperinta en *Amerika Esperantisto* ("Bondeziroj de la Sekretario de B.E.A.") tutsimple priskribas la okupon de S-ro Leslie, kaj estis

aldonitaj de la Redaktoro de *Amerika Esperantisto*,

3. Ke B.E.A. ne respondecas pri tiu private esprimita opinio de S-ro Leslie,
4. Ke ĝi, la Konsilantaro de B.E.A., neniam instigis, rajtigis aŭ aprobis, nek instigos, rajtigos aŭ aprobos, ian ajn fendan aŭ kalumnian agon de iu ajn persono, ĉu dungito, funkcio aŭ ordinara membro de la Asocio, kontraŭ iu ajn individuo,
5. Ke per ĉi tiuj deklaroj ĝi esperas ke la supre menciitaj aferoj estos solvitaj en la spirito de la idealoj de D-ro Zamenhof kaj en la intereso de la Esperanto-Movado.

The voting was: For, 41 (including 12 proxy votes); against, 1 (proxy vote); abstained, 4

COUNCIL MEETING

London, 8th February, 1958

6. U.E.A. matters occupied over two hours. The first item considered was the proposed boycott of the E.A.N.A.

(a) It was reported that immediately after the last meeting of the Council (see January *B.E.* page 191) Mr. Smith and Miss Boulton, who had been present at that meeting, had sent out a circular to some selected B.E.A. members asking them to support the proposed boycott. In this circular they omitted to mention that the Council had already made a decision not to do so. Shortly afterwards Mr. Smith had informed the Executive Committee that Miss Boulton had already received 89 signatures. This Committee therefore informed these signatories of the Council decision, and as a result in the three days which had since elapsed 26 signatories had replied, and 16 of them had withdrawn their signatures. In the interim, at the request of Mr. Smith, Dr. Lapenna had circularised the approximate 600 British members of U.E.A. and sent them copies of letters between B.E.A. and U.E.A. The Council was of opinion that the importance of signatures obtained in this manner should not be over-estimated.

(b) The Hon. Secretary read a letter dated 17th December, 1957, sent to the President and signed by Prof. Canuto and Dr. Lapenna. In it they claimed that decisions made by the Committee of U.E.A. were compulsory on B.E.A. as an affiliated national association.

The reply of our President to this, asking whether the appeal of the Committee of U.E.A. was, in fact, an order, and whether, in the opinion of the U.E.A. Estraro, the

Committee of U.E.A. had the right to issue orders to national associations, followed.

Finally, the Hon. Secretary read a reply, dated 16th January, in which Messrs. Canuto and Lapenna wrote that the Committee does not issue orders to national associations, but that the latter must fulfil the decisions of the Committee. They requested, also, that the Council reconsider its decision of 7th December last.

After a free discussion Alderman Edwards proposed and Mr. Ager seconded, that the Council do not change its previous decision. Mr. Smith proposed, and Mr. Kennedy seconded, an amendment that to this resolution should be added the words "sed B.E.A. ne akceptos reklamojn por *Amerika Esperantisto* kaj ne montrós aprobon al tiu gazeto." The resolution in the amended form was approved.

During the discussion the pretension that the Committee of U.E.A. has the right to compel the B.E.A. to follow its wishes was very strongly attacked.

Mr. Smith made it clear that he supported the claims of U.E.A., but he would submit B.E.A.'s point of view to the U.E.A. Committee, although if the Council doubted his suitability for this role he would like them to make this clear. Mr. Gentle proposed, and Alderman Edwards seconded, an expression of lack of confidence in Mr. Smith as a representative of B.E.A.'s attitude. Mr. Oliver proposed and Mr. Ager seconded that the name of Mr. F. Parker be added to the resolution. After a short discussion the amended resolution was carried. Thereupon Mr. Smith resigned his position as an "A" member of the Committee of U.E.A.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, Inc. ANNUAL REPORT of the COUNCIL for 1957

To be presented to the Members at the Annual General Meeting
at The Assembly Halls, Princes Street, Edinburgh, on Sunday,
6th April, 1958

Conclusion. Many factors combined to make 1957 a difficult year for Esperantists, particularly in Western Europe, and this was reflected in the fall of attendance at the *Universala Kongreso*. Moreover, in the opinion of the majority of the Council, the appeal of the Committee of the U.E.A. to the whole of the Esperanto world to take punitive measures against a National Association raised in a very definite form the question of whether National Associations are to lose their independence, and submit themselves to the discipline of a central committee which meets once a year for a few days during the busy Congress Week, and whose personnel is liable to considerable change from year to year.

Latest Word on BEA Congress in Edinburgh

At the time of going to press, AE has received no official word of what happened at the BEA Congress in Edinburgh, with respect to the pressures from UEA as revealed in the above excerpts from the minutes and annual report of BEA. However, from Scotland we learn that there was considerable discussion about recent efforts by the new leadership of UEA to dictate the policy of National Associations, and in particular the effort to pressure BEA into boycott against EANA. It appears that compromises were sought to bring some semblance of harmony, but there was much debate about the time-honored rights of National Associations in the "federation of National Associations, i.e. UEA." The question is definitely whether National Associations are to lose their independence to a "universal and supernational" concentration of power. There is a saying that "all power corrupts and absolute power corrupts absolutely."

ESPERANTA KRONIKO

El Amerika Esperantisto represis artikolojn jenaj Esperanto-gazetoj: *La Revuo Orienta*, Japanujo, Oktobro 1957, ("La Dancarto de la Amerikaj Indianoj" de Doris T. Connor); *La Rondo*, Aŭstralio, Septembro-Oktobro 1957 ("Esperanto Ne Bezonas Timi Rivalon" de E. L. Wells); *New Zealand Esperantist*, Novzelando, Novembro-December 1957 (sama artikolo).

Pri artikoloj en Amerika Esperantisto atentigis: *Germana Esperanto-Revuo*, Januaro 1958; *Espero Katolika*, Septembro 1957, Julio-Aŭgusto 1957; *Flandra Esperantisto*, Junio 1957; *Nederlanda Esperantisto*, Junio 1957; kaj aliaj.

Alfred D. Dennison, advokato en Johnstown, N. Y., estas ano kaj subtena membro de EANA dum 34 jaroj. En 1930 li estis elektita al la estraro de EANA. En 1931 li verkis rakonton pri Kristnasko, kiun oni presis en AE (nov-dec 1931). Poste la rakonto estis represita en broŝuro por Esperanto-kursoj por infanoj. S-ro Dennison ankoraŭ praktikas sian profesion, kaj neniam perdis sian intereson pri Esperanto.

La Usona Sekcio de SEL (internacia Esperanta organizo por skoltoj) raportas kreskon. *Thomas Duncan*, Grupestro por Massachusetts, instruas Esperanton al granda grupo de skoltoj en Boston. Li aranĝis Esperantan ekspozicion en februaro. La nova Usona sekcio estas starigita pasintjare, kun *C. Stanley Otto* kiel Nacia Peranto por SEL. La sekcio eldonas bultenon, kaj diversmaniere progresigas Esperanton inter skoltoj. Informojn donas: *C. Stanley Otto, 20 Harvard Terrace, West Orange, N. J.*

En la Presbiteriana Preĝejo de Throggs Neck, N. Y., la 8-an de januaro, entuziasma grupo de virinoj ĉeestis demonstracion de Esperanto, faritan de *Ray* kaj *Ann Kelly*. La estro de la preĝejo, *Pastro William Hackett*, kiu aranĝis la demonstracion, interesiĝis pri Esperanto pro prelego en Klubo Kiwanis, kiun faris niaj samideanoj *Henry Kruse* kaj *Don Walton*. Tiel kreskas la semoj, kiuj estas dissemataj!

La Esperanto-Societo de Nov-Jorko regule kunvenas ĉe YMCA (23-a Strato), kie ĝi havas por sia dispono unu el la plej belaj ĉambroj. *S-ino Doris T. Connor* estas prezidanto de la Societo, *Myron R. Mychajliw* sekretario, kaj *F-ino J. Louise Owens* kasistino. La aktiveco de la Societo koncentriĝas precipe ĉirkaŭ prelegoj. Kiel prelegistoj estis: *S-ro N. Z. Maimon*, pri "Zionismo de Zamenhof"; *M. R. Mychajliw*, "Pri korekta uzo de -ata, -ita"; *D-ro J. Mobacsy*, "Aleksandro Petöfi, poeto de la revolucio"; *J. Silverman*, "Angla literaturo en Esperanto". Krom tiuj prelegoj estis unu de *D-ro T. Kuwahara* el Japanujo, kiu parolis pri sia lando, ilustrante la prelegon per koloraj film-bildoj, kiujn li mem faris. La saman prelegon faris *D-ro Kuwahara* por neesperantista publiko ĉe Ukraina Akademio de Sciencoj en Usono. Li parolis en Esperanto kaj *S-ro G. Alan Connor* tradukis tion en la anglan lingvon. Poste la aŭskultantoj faris demandojn en la ukraina lingvo, kiujn *S-ro Mychajliw* tradukis en Esperanton, kaj respondojn de *D-ro Kuwahara* retradukis ukraine.

Frank W. Vedder, Miami, Fla., mortis la 14-an de januaro en Miami. Li havis pli ol 90 jarojn. Ni atendas detalojn por la sekvonta AE.

Amatora radiostacio propagandas Esperanton ĉar la posedanto de la radiostacio W7MY estas *Lloyd J. Byars*, Salt Lake City, Utah. S-ro Byars jam funkciigis amatoran radiostacion dum 33 jaroj. Li nun havas belan konfirman karton por W7MY – *Esperanto parolata*. Kun la karto li sendas la Esperantan faldaĵon “*Tune in on the World*”.

La EANJ Skizeto, bulteno de la Esperanto-Asocio de Nov-Jersio estas modesta hektografita folio, sed ĝi ĉiam raportas la viglan aktivecon de la tre progresiva grupo sub la sperta gvidado de *Don Walton*. Lastatempe ni legis pri bonaj kunvenoj, pri *Stanley Otto* kiel nova estro por kurs-aranĝoj, pri *Henry Kruse* kiel estro por publikigado, pri *Elsie Yungbans* kiel estro por “leteroj al redaktoroj”, pri ekspozicioj kaj paroladoj en lernejoj, kaj kompreneble pri daŭra instruado de Esperanto en Lernejoj por Plenkreskuloj.

Esperanto-Societo de Ĉikago daŭre havas tre interesajn kunvenojn. *D-ro Tosihide Kuwahara* el Japanujo montris kaj priskribis siajn kolorajn kliŝojn en decembro. Estis 26 ĉeestantoj. Samtempe la klubo celebris la naskiĝtagon de *Zamenhof*. *Dorothy Holland*, la tre kompetenta sekretario, ne nur sukcesigas la klubon, sed instruas dum la meztaghoru al deko de lernantoj en sia oficejo ĉe Fervojo-Kompanio Burlington.

Charles C. Cummingsmith, S.M., Honolulu, Havajo, denove estas “fama unua” pri aĉeto de Kongresa Karto por *Neuville*, Kebeko. Bedaŭrinde li ne povas vojaĝi tiel distance, sed li meritas unuan lokon kiel kongresano, ne nur pro subteno de kongresoj, sed pro kontribuoj grandmezuraj kiel membro de la Subtena Komitato de EANA, kaj pro faroj por Esperanto en Havajo, inter kiuj estis granda ekspozicio en la Publika Biblioteko, diversaj artikoloj, originalaj rakontoj pri frutempa Havajo, ktp.

La Duodecimala Societo de Ameriko nun presas en Esperanto pri la Duodecimala Sistemo. Informo angle kaj Esperante pri la celo kaj organizo de tiu Societo estas senpage havebla de *Ralph H. Beard*, *Duodecimal Society of America, Inc.*, 20 Carlton Place, Staten Island 4, N.Y.

D-ro Lee-Min Han, supera konsilanto en la Organizo por Mond-Saneco (WHO), antaŭe deĵorinte en Svislando kaj Egiptujo interalie, nun troviĝas en Etiopio por la organizo WHO. Ni fieras pro lia longtempa membreco en la Subtena Komitato de EANA, kaj pro lia antaŭenigo de Esperanto en Afriko. Li starigis kurson en Etiopio, uzante la libron “*Esperanto: The World Interlanguage*”, kaj instigis lernadon de Esperanto en aliaj landoj de Afriko, ekz. al D-ro Mario Maffi, Ministro por Sociaj Aferoj de Somalio. Dr. Han raportas, ke Somalio ne havas skriban lingvon, sed oficiale uzas du fremdajn lingvojn: la italan kaj araban. Li opinias, ke Esperanto devus fariĝi la lingvo de Somalio.

Rev. Frank M. Gracey, pioniro de Esperanto, nun vivas emerite en Florido, (Memorial Home Community, Penny Farms). Li tre sukcesis pri la starigo de Esperanto-kurso por la tieaj emeritaj pastroj kaj vidvinoj de pastroj. Je la lastatempa raporto, estis dek-kvar kursanoj. Ili studas el la libro “*Esperanto: The World Interlanguage*” sub la gvidado de Rev. Gracey. La klaso kunvenas ĉiusemajne. Ili anticipas korespondadon kun ĉiuj landoj post iom da lernado, kiu estas vigla kaj sukcesa.

S-ro J. J. Hutchens, emerita instruisto en Canton, Ohio, daŭre propagandas Esperanton, abonas AE por multaj bibliotekoj, varbas membr-ojn, kaj reklamas pri senpaga instruado de Esperanto en la tagĵurnalo. Pro manko de spaco ni ne presas bildon de reklamo, sed esperas fari tion en la aŭtuno. Gesinjoroj Hutchens ofte subtenas kaj ĉeestas la Kongresojn de EANA. Ni esperas, ke ili ĉeestos la ĉi-jaran Kongreson en Neuville, kaj donos raporton pri sia interesa metodo varbi por Esperanto.

Usona firmo konsideras uzon de Esperanto, laŭ informoj de *S-ro Edgar Mason* membro patrono de EANA en Spokane, Wash. Tio estas pro klopodoj de S-ro Mason. Li donis paroladon pri Esperanto ĉe granda festeno en februaro. Post tiu sukceso, li paroladis al kolegia grupo ĉe Centra Metodista Preĝejo, kaj en aprilo al Internacia Festen-Kunveno tie.

La plej mirinda Esperantistino sendube estas *F-ino Bertha Mullin*, Philadelphia. Jen samideanino tute blinda, surda kaj paralizita, tamen ŝi vivas plenan utilan vivon. Inter ŝiaj multaj kapabloj estas aktiva uzado de Esperanto. En sekvonta numero de AE ni esperas presi plenan artikolon kun bildo, ktp. Ŝi dependas de nenies subteno, sed gajnas la vivrimedojn per gazetabonoj pere de helpo de Susanne Meyer; fakte ŝi helpas aliajn, kaj multe helpas al EANA kiel membro de Subtena Komitato.

F-ino Ellen Lewis, nun en Portoriko, sed dumsomere en Massachusetts, mirinde propagandas Esperanton en Portoriko, speciale en sia lernejo – ŝi havas 16 jarojn. Ŝi rapide lernis Esperanton, kaj jam paroladis pri ĝi en la lernejo, enmetis artikolon en la lerneja ĵurnalo, varbis membron por EANA, ktp. Ellen jam aliĝis al la Kongreso Neuville, kaj ĉeestos por praktiki Esperanton kune kun la franc-kanadaj gejunuloj tie.

Harvard-Universitato havas genian organizanton por Esperanto en studento *Graham E. Fuller*. Per afiŝoj, anoncoj en la studenta ĵurnalo kaj alimaniere, li kolektis 45 ĉeestantojn en la unua demonstracio pri Esperanto, ĉijare en februaro. Graham simile sukcesis ankaŭ en la jaroj 1956 kaj 1957 ĉe Harvard, tiam kun helpo de *Robert Alberg*. Ĉijare li faris ĉion mem. El la 45 ĉeestantoj dum la demonstracio, sufiĉe bona nombro aliĝis al mallonga kurso kiu kunvenis ĉiusemajne.

Rita Beukema estas la nomo en Hollywood, kaj la fraŭlina nomo de *Rita Beukema Martinez*, tre sperta Esperantistino kaj Membro-Patrono de EANA. Ŝi estas parencino de la bone konata Esperantista aŭtoro *H. J. Bulthuis*, Nederlando. Sed ŝi estas ankaŭ komponisto por la piano. Ŝi ŝatas la muzikon de Latin-Ameriko, kaj mirinde komponis belan boleron por piano kaj orgeno (Hammond), por nova, longludanta fonograf-disko (LP 33 rpm). La disko havas 12 muzikaĵojn, el kiuj la ŝia estas "Furtive Moments" (Sekretaj Momentoj). Tiu estas bolero-fantaziaĵo vere tre bela. Kelkaj aliaj titoloj el la 12 estas: "Granada" (meksika), "Vals Colombe" (franca), "Jeanette" (itala), "You Say" (usona), "In a Spanish Mood" (cigana), "I Love Paris" (usona), ktp. Do, la ĝenerala titolo de la disko estas "*International Rendezvous*", LP-6061, High-Fidelity, Stereoscopic Sound, 12 muzikaĵoj por nur \$3.98. Mendu ĝin, N-ro LP-6061, ĉe via muzikbutiko, aŭ ĉe *International Records, 6404 Hollywood Blvd., Hollywood 28, Calif.* Sendu \$4.50 (kio inkluzivas 52¢ por afranko) kaj vi havos tre bonan serion de 12 mirinde belaj muzikaĵoj.

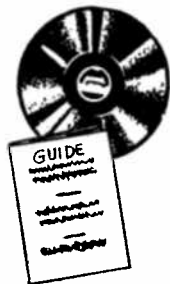
DEZIRAS KORESPONDI

Anoncoj: Eksterlande, unu vorto aŭ mallongigo por unu cendo, (resp. kup. valoras dek cendojn). Enlande, unu vorto por du cendoj. Abonanto aŭ membro, anonco senpage. Komerca anonco, unu vorto por tri cendoj.

- Anglujo.** S-ro John Goubrne, 44 Belmont Road, *Wolverhampton* (Staffs), 21-jara, dez. interŝ. magnetofonrubandojn, 3 3/4 colojn posekunde, precipe "Rock 'n Roll"
- Brazilo.** Carlos Evandro Teixeira, Delegacia Seccional do Impôsto de Renda, *Itajuba* (Minas Gerais). Dez. kor kaj iŝ. PM, il. PK.
- Bulgarujo.** Todor Oŝanski, *Belogradĉik*. Dez. kor. kun amerikaj Esp-istoj pri ĉiuj temoj.
- Ĉeĥoslovakujo.** F-ino Ludmila Slovanova, Balbinova 4, *Praha 12*. 21-jara, dez. kor. kun Usonanoj kaj iŝ. PK, gazetojn.
- Germanujo.** S-ro Hans Fick, New Wokern, *Gr. Wokern* (Mecklbg.). 56-jara, dez. interŝ. il. PK, ktp., kun ĉiuj landoj. Nepre respondos.
- Germanujo.** Manfred Novak, Nimhagen, *Gr. Wokern* (Mecklbg.). 35-jara instruisto dez. kor. per il. PK kaj leteroj, kun ĉiuj landoj.
- Germanujo.** S-ro Arno Douverne, Marbachweg 131, *Frankfurt* (Main). Dez. kor. Esperante, parte angle, parte hispane, parte france, por lerni tiujn lingvojn. Interesiĝas pri geografio, poŝtmarkoj.
- Hispanujo.** Pedro Oliva, c/Fuente-de-Cañellas 22, *Barcelona* (S. A.). Dez. kor. kun ĉiuj landoj, precipe kun Usono.
- Hungarujo.** S-ino Andrásné Mattyásovszky, Frankel Leo u. 6, *Budapest 11*. Dez. kor. kun Esp-istoj en Ameriko kaj ĉiuj landoj pri ĉiuj temoj, inkl. muziko, arto, ktp. Certe respondos.
- Italujo.** Maurizio Santoro, Via Marsala 22, *Verona*. Dez. iŝ. PM kvanton kontraŭ kvanto, kun samideanoj tra la tuta mondo.
- Japanujo.** S-ro Kjosuke Jukimura, 3 Ŝimmei-ĉo, *Akaŝi*, Hjogo-ken. 27-j redaktoro de gazeto pri kokin-bredado, dez. kor. kun kokin-bredistoj, interŝ. fakajn gazetojn kun kokin-bredistoj en Ameriko.
- Koreo.** Yunki Pak, Chilseong-dong, 2-ga, 1-ku, 273. *Taegu*. 21-jara, studento, dez. kor. kun gesamideanoj en Usono.
- Kubo.** Raul Juárez-Sedeno, Apartado 570, *Camaguey*. Dez. iŝ. kolorkliŝojn por projekcio de lumbildoj, kun tutmondaj foto-amatoroj.
- Pollando.** F-ino Helena Plaskota, Fornalskiej 2 m. 3, *Gdansk*. 40-jara instruistino dez. kor. kun amerikano.
- Pollando.** S-ro Stanisław Prochot, ul. Leszczynska 23, *Bielsko-Biała*. 18-j, dez. kor. kun tuta mondo, ĉiuj temoj, Esperante kaj pole.
- Usono.** Esperanta grupo de emeritaj profesiuloj dez. kor. individue, PK kaj letere, kun ĉiuj landoj. Adreso por ĉiu ano estas *Penney Farms, Florida, USA*. Ĉiu dez. kor. ĝenerale pri la vivo kaj kutimoj en via lando, kaj pri fako se notita: F-ino Alice Ayres; S-ino Alice Curtis (muziko); D-ro Frank Gracey (iŝ. PM); F-ino Lillian Hoag; F-ino Ethel Neelands; F-ino Ethel Parker; Pastro C. F. Sbriver. Certe respondos.
- Usono.** Dr. Wm. A. von Nimitz, 219 Chicago Blvd., *San Antonio 10*, Texas, kuracisto kaj UEA-Del. Dez. kor. pri diversaj temoj kaj iŝ. il. PK, PM, amatorajn fotojn, kun ĉiuj landoj. Por klara adreso certe respondos.
- "Introduction to Esperanto", The Universal Language, 3rd edition, price \$2.00. Sent on five days examination free. Box 792, Placerville, Calif.

EXCELLENT ESPERANTO RECORD

This *Esperanto Pronunciation and Practice Record* is interesting, instructive and entertaining. You can use it as a fascinating game – solitaire or group. It answers questions often asked such as: "What does Esperanto sound like?", "Is it easy to understand?", "How is it used?". And you can utilize the new record to get a running start in learning the world inter-language, to check your pronunciation, to test your understanding, to step up your fluency, and as a model of correct speech. It is also a valuable promotion aid, and it is very useful for demonstrations and talks to show the facility and practicality of Esperanto. A specially prepared complete Guide goes with every record, including translations.

YOU ACTUALLY CONVERSE WITH THE RECORD

Non-breakable "Vinylite" – 78 RPM. Price \$1.50 Postpaid.
To Members of EANA, or in quantity only \$1.00 Postpaid.

LINGUAPHONE HOME STUDY COURSES

You can learn *ESPERANTO*, or any other language listed below, by the world-renowned *Linguaphone* Ear-Eye Method. Order through the *Esperanto Book Service* for benefits to both yourself and your Esperanto Central Office. You may select:

Esperanto	Russian	Swedish	Persian
Italian	Finnish	Hebrew	Hausa
Irish	Arabic	Bengali	Spanish
Polish	Japanese	Greek	Dutch
Chinese	Latin	German	Afrikaans
Malay	French	Czech	Hindustani
English	Portuguese	Norwegian	Effik

Regular list price for *Esperanto*, complete course, is \$57.50. Most other languages are priced the same. A few higher, a few lower – dependent upon number of records and other factors. Write to *Esperanto Book Service* about any language in which you are interested. Special payments for members of EANA.

Esperanto Ass'n of N. A., 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.